

ETI

UTRIP

● Glasilo koncerna ETI, letnik XXXIV, december 2014, številka 4 ISSN 1580-4879

ISO 9001
BUREAU VERITAS
Certification

ISO 14001
BUREAU VERITAS
Certification

ISO/TS 16949
BUREAU VERITAS
Certification

- Podelitev državnih priznanj za inovacije
- Novo hčerinsko podjetje ETI Splet
- Projekt interne komunikacije
- Petdeset let delovanja PIGD ETI Izlake

Lepo je na novo začeti. Začetki so nepopisan list, na katerega se lahko napiše najboljše mojstrovine, največje skrivnosti, najbolj izbrane besede. Pričeti pomeni ustvarjati svet novih možnosti, ki jih prej še ni bilo. To je čas pričakovanja rasti, je obdobje odprtih poti, čas, ko je vse mogoče.

(Julia Doria)

Uredniški odbor Utripa vam želi lepe in vesela polne praznike ter veliko novih začetkov, pa tudi zdravja, uspehov in zadovoljstva v letu 2015.

K A Z A L O

Poslanice.....	3
Podelitev državnih priznanj za inovacije	5
za leto 2013	5
Nova generacija talilnih vložkov »Battery fuse«	7
Predstavitve podjetja Eti Splet d.o.o.	9
Rešitve za kompenzacijo jalove energije	10
SMA – Solar Technology AG	11
Koncernski pregled 2014	13
ETI na sejmu ALL ENERGY v Melbournu	14
Sejem Solar Energy 2014 UK.....	15
Vitka proizvodnja.....	15
Invalidska montaža ETIPROPLAST	17
Rezultati ankete zadovoljstva z informacijskim sistemom skupine ETI	18
Šola vodenja ETI kot del modela upravljanja človeških virov	19
Projekt interne komunikacije.....	20
Delo Sveta delavcev podjetja ETI d.d. od poletja	21
Inventure v ETI d.d.	24
Dan odprtih vrat slovenskega gospodarstva za mladino in starše	25
Miklavževanje.....	25
Najboljši delavci in jubilarji	26
Predstavitve – Roman Filipič.....	26
Petdeset let delovanja PIGD ETI Izlake.....	27
Aktivnosti gasilcev v drugem polletju	29
KOFCE	30
Mala Mojstrovka in Sleme.....	30
Češka koč.....	31
Franci Grčar, ...	32
inštruktor potapljanja	32
po programu šole Padi.....	32
PO SLOVENIJI – Bohinj, Bovec, Sorica, Planica	34
RK Zagorje - 4. del.....	36
Turistično srečanje starodobnih vozil Zagorska dolina 2014	36
IX. GRAJSKE ŠTORIJE na dvorišču gradu Gamberk.....	38
Litva – naslednica srednjeveške velesile.....	39
V spomin Metki Lavrinc	40
V spomin Rudolfu Subanu.....	40
Anketa o branosti utripa	41
Upokojili so se	43
Nagradna križanka.....	44

Časopis Utrip izdaja ETI, d.d. Izlake

Naklada: 2100 izvodov, časopis izhaja četrtletno

Uredniški odbor: Matija Strehar, Jani Braune, Polona Škrinjar, Jernej Kovačič, Rosita Razpotnik

Urednica: Sabina Pešec

Prelom, grafična priprava in tisk: Grafex d.o.o. Izlake

Nova generacija talilnih vložkov »Battery fuse«

Kompenzacija jalove energije

ETI na sejmu v Avstraliji

Projekt interne komunikacije

PO SLOVENIJI – Bohinj, Bovec, Sorica, Planica

Drage sodelavke in sodelavci!

Koncern ETI je v letošnjem letu posloval solidno, saj ocenjujemo, da nam je kljub neugodnim tržnim razmeram uspelo ustvariti 2-odstotno rast prihodkov. To je vsekakor uspeh, še posebej v luči dejstva, da bo večina primerljivih podjetij v panogi v 2014 ustvarila manj prihodkov kot leto poprej. Hkrati smo še naprej ohranjali visok nivo investicij, predvsem v tehnološko opremo in orodja za nove izdelke. Pospeseno smo nadaljevali tudi s prenovo organizacije proizvodnje, tako bo z zaključkom leta princip vitke proizvodnje uveden v praktično celi proizvodnji EI. V letošnjem letu smo ponovno povečali tudi skupino ETI, saj smo ustanovili kar pet novih hčerinskih podjetij v Sloveniji in eno v Rusiji. Manj pa smo bili uspešni pri skrajševanju dobavnih rokov, zmanjševanju zamud ter obvladovanju kakovosti v nekaterih oddelkih. Več bi lahko naredili tudi na znižanju vseh vrst stroškov. To bodo tudi v naslednjem letu področja, ki se jim bomo morali še bolj aktivno posvetiti.

Tržne razmere se tudi v letu 2014 na večini trgov niso izboljšale. Kljub ugodnejšim gospodarskim napovedim na evropskih trgih ni bilo zaznati znakov gospodarske rasti in večina primerljivih podjetij iz naše panoge bo v letošnjem letu na evropskih trgih zabeležila padec prodaje. Posledično je čutili čedalje večjo nervozo globalistov, ki se odraža v agresivnem zniževanju cen. V takšnih razmerah pa nam je v ETI-ju na ravni skupine uspelo ustvariti dvoodstotno rast prihodkov. Plana sicer nismo dosegli, a ocenjujemo, da smo bili v danih razmerah uspešni. Najvišjo rast smo dosegli na področju ostalega sveta, kjer uspešno peljemo projekt prodaje tehnologije in know-howa indijskemu partnerju. Na področju vzhodne Evrope je rast manjša, zlasti zaradi precejšnjega padca prodaje v Ukrajini. V Sloveniji, na Balkanu in ostali zahodni Evropi imamo v primerjavi z lanskim letom nekaj odstotkov nižjo prodajo, kar smo predvideli že lani. Relativno nizka pa je prodaja v Nemčiji, kjer investicijska dejavnost v naši panogi še vedno ni prav zaživela, naročila elektrodistribucij pa ostajajo zadržana. Hkrati smo prevetрили stanje v hčerinskih družbah, saj smo kadrovske in tehnično okrepili ekipe na Slovaškem, v Rusiji, Romuniji in Madžarski. Ti ukrepi pa so že v tem letu prinesli prve pozitivne finančne učinke.

V letošnjem letu je skupina ETI ponovno zrastle. Tako smo v Moskvi ustanovili družbo z omejeno odgovornostjo, ki bo prevzela posle od našega tamkajšnjega predstavništva. Hkrati pa smo v povezavi z razvojnim centrom eNeM in Nela v Sloveniji ustanovili kar pet novih hčerinskih podjetij. Prvo, ETI Prostik, se ukvarja s pripravo celotnih zaščitnih omaric, projektiranjem in svetovanjem, in predstavlja pomemben korak od ponujanja posameznih izdelkov k celovitim rešitvam, ki vsekakor prinašajo višjo dodano vrednost. Sledili sta mu ETI SPLET, s pomočjo katerega bo ETI uvedel infrastrukturo, potrebno za procese e-poslovanja in e-prodaje, ter ETI PART, ki se bo ukvarjalo izključno s specialnimi varovalkami. Kot zadnji dve pa smo ustanovili še ETI IMPER, ki se bo ukvarjalo z meritvami, testiranjem in razvojem, ter ETI RECIVAR, namenjen slabo izkoriščenemu področju reciklaže varovalk.

V skladu s smernicami za to strateško obdobje v ETI-ju posebej spremljamo prodajo t. i. sistemske integracije (SI), ki obsega določene programe iz področja stikal, varovalk in ostalih EI, za katere velja, da se dopolnjujejo in širijo po konceptu izpolnjevanja sistemskih rešitev, in ki predstavlja izreden potencial za prihodno rast. V letošnjem letu smo bili na tem področju zelo uspešni, saj smo ustvarili višjo rast od planirane.

V letu 2014 smo bili dejavni tudi na področju razvoja elektrotehničnih izdelkov. Uspešno smo vpeljali nov tip stikala na diferenčni tok EFI B in EFI B+, namenjenega dodatni zaščiti pred gladkimi enosmernimi diferenčnimi tokovi ter visokofrekvenčnimi tokovi. Pospeseno širimo tudi spekter varovalk za zaščito sistemov za hrambo električne energije Battery Fuse, ki so nam letos prinesle tudi srebrno nagrado GZS za inovacijo, in posebnih varovalk za železniške kompozicije Railway Fuse.

Znotraj ETI-ja pa je tudi v letošnjem letu najpomembnejši projekt predstavljal optimizacija proizvodnih kapacitet koncerna ter s tem povezane logistike in usklajenega delovanja vseh podjetij. Na področju proizvodnje smo nadaljevali z uvajanjem t. i. vitkih linij, kjer smo na posameznih programih izboljšali produktivnost, pretok kosov in kakovost izdelkov, ki so bile v letošnjem letu uvedene na praktično celotni proizvodnji EI.

Manj pa smo bili na žalost uspešni pri skrajševanju dobavnih rokov, zmanjševanju zamud ter zniževanju stroškov reklamacij. Na tem področju smo sredi letošnjega leta naleteli na težave, ki jih počasi, a ustrezno saniramo, vsekakor pa to ostaja odprto poglavje in pomembna naloga za prihodnje leto.

Število zaposlenih in pogodbenih delavcev smo ohranjali na enakem nivoju kot leto poprej. V Zasavju tako ostajamo daleč največji zaposlovalec in steber razvoja regije.

Ko na koncu povzamemo vse zapisano za leto, ki se zaključuje, smo lahko ponosni na vse narejeno. Hkrati pa se moramo zavedati, da vseh ciljev – tudi planiranega dobička, nismo dosegli in nam ta zaveza ostane za prihodnost.

Načrti za leto 2015

Leto 2015 do nas ne bo popustljivo, zato tudi mi ne smemo popustiti. Planiramo skoraj 1% rast prihodkov, kar je ob dejstvu, da naslednje leto ne bo več poslovanja s Hagerjem in prodaje znanja in tehnologije v Indijo, precej smel načrt. Posel bodo oteževale tudi težke gospodarske in politične razmere v Rusiji in Ukrajini. Vendar kljub temu verjamemo, da smo plan sposobni doseči. Ves čas je namreč potrebno iskati nove kupce in razvijati nove proizvode. Samo z obstoječimi kupci in proizvodi ni rasti in napredka, temveč stagnacija in upadanje rezultatov. Naslednje leto je tudi leto priprave novega strateškega načrta za petletno obdobje. Z njim bomo začrtali glavne smernice razvoja ETI-ja za vnaprej. Razmere v zadnjih letih so se korenito spremenile, saj je prisotnega vse več povezovanja med podjetji, ki na ta način znižujejo stroške in iščejo nove tržne priložnosti. Tudi pri nas trenutno poteka nekaj razvojnih projektov v tesnem sodelovanju s poslovnimi partnerji. Nikoli pa ne smemo pozabiti, da je optimiranje poslovnih procesov in zniževanje stroškov naša stalna in nikoli končana naloga. Izkušnje zadnjih let nam dokazujejo, da je tu rezerve še več kot smo morda mislili.

Čaka nas torej ogromno izzivov, vseeno pa verjameva, da jih lahko s skupnimi močmi uspešno premagamo. Vsem razvoju tehnologij navkljub namreč največja vrednost podjetja so in ostajajo njegovi zaposleni s svojimi znanji in sposobnostmi. Zahvaljujeva se vsem za vložen trud in prispevek pri razvoju podjetja ter sva prepričana, da boste tudi v prihodnje vi sami najpomembnejši dejavnik ETI-jevega uspeha. V imenu celotnega vodstva družbe ETI vam želiva lepe praznike ter veliko sreče, uspehov in zdravja v prihajajočem letu.

Mag. Tomaž Berginc,
Rafael Kogej

Pismo etijevcem ob koncu leta 2014

Spoštovani etijevci, kako bi odgovorili na vprašanje, ali ste zadovoljni s poslovanjem družbe, v kateri ste zaposleni. Mnogi ste tudi delničarji.

Ali bi bil vaš odgovor: »Ja no, še kar, še posebno, če upoštevamo, da veliko slovenskih podjetij, ki so še do pred kratkim normalno poslovala, ne obstaja več, s tem pa tudi ni več številnih delovnih mest inženirjev, ekonomistov, tehnikov in drugih, ETI pa še zagotavlja zaposlitev, redne plače in dividende, ne ravno visoke, se pa izplačujejo vsako leto in upam, da bo tako še naprej.«

Ali pa bi odgovorili: »Sicer smo ponosni, da smo del podjetja ETI, toda veste, da bomo morali vsi za boljše rezultate, višje plače in dividende delati manj tistega, kar 'odnaša', in več tistega, kar 'prinaša'.«

Verjamem v potenciale, s katerimi lahko ETI doseže svoje cilje.

Cilje, ki so vsako leto zahtevnejši, postavljajo pravzaprav naši kupci, za katere so dovolj dobri samo najboljši izdelki in

rešitve, tiste, ki že prihajajo iz proizvodnje, in tiste, ki jih že razvijamo ali pa še čakajo, da jih poiščemo!

Iztekaajoče se leto je bilo polno izzivov, tistih na mednarodnih trgih, kjer konkurenca neusmiljeno pritiska na ceno in kakovost naših prodajnih programov, in tistih v podjetju ETI, predvsem prizadevanj za večjo storilnost poslovanja. Doseženi rezultati dobro odražajo uspešnost podjetja ETI na obeh področjih, prodajnem in proizvodnem.

Vodstvo in vsi zaposleni skupaj so najpomembnejši potencial za realizacijo zahtevnih načrtov in nalog podjetja v prihodnjem letu. Vsak najboljše ve, kaj lahko stori oziroma kaj mora storiti, da bo njegov prispevek del skupnega uspeha.

V imenu nadzornega sveta želim, da bi vsakemu posebej in vsem skupaj uspelo – v podjetju in doma.

✍ Marjan Kramar
Nadzorni svet ETI d. d.

Novoletna poslanica Sveta delavcev ETI d.d.

Spoštovane sodelavke in sodelavci!

V navado nam je že prišlo, da v zadnjih dneh decembra pri sebi delamo obračun svojega dela v preteklem letu. Večina dela tak obračun dvakrat: prvič, ko ocenjujemo rezultate in dosežke v svojem delovnem okolju, in drugič, ko se ozremo na dogajanja v zasebnem življenju, družini in med prijatelji.

Leto je relativno dolgo, kadar snujemo načrte, in kratko, ko jih je treba uresničiti.

Prav razmišljanja o tem, ali smo uresničili vsa pričakovanja, mnoge v tem času spravlja v slabo voljo. Škoda! Škoda zato, ker velikokrat ne znamo ceniti svojih uspehov in tistega, kar

smo dosegli skupaj, ker se pogosto obremenjujemo s stvarmi, ki jih nikakor ne bi mogli rešiti.

Ko bo vsak od nas razmišljal o tem iztekajočem se letu, naj se spomni na vse drobne radosti, prijetne trenutke in druženja, ki nam jih nihče ne more vzeti, in na vse težave, ki jih je sam ali s pomočjo drugih uspešno premagal.

Svet delavcev si bo še naprej po najboljših močeh in zmožnostih prizadeval, da bi bilo kar največ prijetnih trenutkov v naši sredini, vi pa se potrudite pri svojih domačih!

Vse najlepše v novem letu želim vam, vsem vašim in našim upokojencem!

✍ Aleksandra Povhe
Svet delavcev ETI, d. d.

Poslanica sindikata SKEI ETI d.d.

Spoštovane članice in člani!

Spet je za nami eno leto in pred nami drugo. Nekaterim samoumevno, drugi bi dali vse, kar imajo, da bi jim bilo še eno podarjeno. Navadno v decembru naredimo manjši obračun, nato pa razmislimo, kaj in kako želimo naprej.

Želim vam, da bi vedno vedeli, kaj želite, in da bi bili potem za to pripravljeni dati vse od sebe.

Želim vam, da bi našli moči za spremembe. Kakršne koli, samo da vas osrečujejo.

Želim vam, da bi znali najti lepe stvari v sebi in v drugih – ne tistih, ki jih prodajajo v trgovskih centrih.

Želim vam, da bi znali stopiti skupaj, ko je to potrebno, in stati sami, ko mislite drugače kot drugi.

Želim vam, da bi znali privoščiti srečo tudi drugim. Pravijo, da tisto, kar seješ, tudi žanješ. Prav imajo!

Sejmo dobro, veliko dobrega!

✍ Mateja Gerečnik
Sindikata SKEI ETI

Poslanica Sveta delavcev ETI PROPLAST d.o.o.

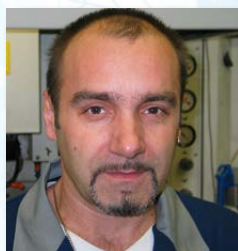

Spoštovane sodelavke, sodelavci!

Spet je tukaj čas, ko je treba zamenjati koledarje na stenah doma in na naših delovnih mestih. Leto 2014 se poslavlja, prihaja leto 2015, z njim pa novi izzivi, novi cilji, nove želje, ki jih bomo poskušali uresničiti vsak po svojih močeh in zmožnostih na delu in med domačimi. Vsem zaposlenim v ETI PROPLASTU in v koncernu ETI želim srečen in lep božič ter obilo zdravja in osebnega zadovoljstva v letu 2015.

✍ Bojan Urankar
SD ETI PROPLAST d.o.o.

Novoletna poslanica IO SKEI ETI PROPLAST d.o.o.

V dneh, ko se poslavljamo od starega in s pričakovanjem zremo v novo, se tudi mi pridružujemo dobrim željam. Želimo Vam vesele praznične dni, v Novem letu 2015 pa obilo zdravja, sreče, zadovoljstva in miru.

✍ Miha Gošte
IO SKEI ETI PROPLAST d.o.o.

Inovatorji

ETI

Podelitev državnih priznanj za inovacije za leto 2013

V okviru Dneva inovativnosti (http://www.gzs.si/slo/o_gzs/dan_inovativnosti) je Gospodarska zbornica Slovenije (GZS) 17. septembra podelila nacionalna priznanja najbolj inovativnim podjetjem in inovatorjem v podjetjih in javnoraziskovalnih zavodih. Sedem zlatih, 28 srebrnih in 8 bronastih priznanj je rezultat nacionalnega finala, v katerem je na regionalni ravni sodelovalo več kot 160 inovacij in več kot 500 inovatorjev.

Na nacionalni razpis GZS so inovatorji ETI d.d. prejeli tri srebrna priznanja, in sicer:

Blaž Pleterski in Dejan Ocepek iz družbe **ETI d.d. Izlake** in **Darko Koritnik** iz družbe **DAX d.o.o. Trbovlje** za inovacijo: **Robotizirana justirno/merilna celica KZS-ROBO**.

Brane Lebar, Janez Cirar, Anton Rome iz družbe **RC eNeM Podružnica keramični elementi in varovalke** in **Viktor Martinčič** iz družbe **ETI d.d. Izlake** za inovacijo: **Nova generacija talilnih vložkov »Battery fuse«**.

Brane Lebar, Anton Rome iz družbe **RC eNeM Podružnica keramični elementi in varovalke** in **Viktor Martinčič** iz družbe **ETI d.d. Izlake** za inovacijo: **Nova generacija talilnih vložkov »Railway fuse«**.

✉ Miran Dolinšek

Nova generacija talilnih vložkov »Battery fuse«

Specification

Cells Per Unit	6
Voltage Per Unit	12
Capacity	20.0Ah@20hr-rate to 1.75V per cell @25°C
Weight	Approx. 0.5kg
Max. Discharge Current	200 A (5 sec)
Operating Temperature Range	Discharge: -20°C-60°C Charge: 0°C-50°C Storage: -20°C-60°C
Normal Operating Temperature Range	25°C ± 5°C
Float charging Voltage	13.6 to 13.8 VDC/unit Average at 25°C
Recommended Maximum Charging	6.0 A
Service Voltage	14.4 to 15.0 VDC/unit Average at 25°C
Notes	RITAR batteries can be stored for more than 1 year at 25°C. Please charge batteries before use at higher temperature, the time interval will vary. Faston F3/F13

I_k

Ideja posebnih baterijskih talilnih vložkov je v ETI-ju tla že nekaj let. Okoliščine pred leti še niso bile primerne, da bi ta ideja dozorela. Tudi standardi takrat in tudi zdaj tega področja še ne pokrivajo v celoti. Še večji problem je bil, kako uporabnika prepričati, da tisto, kar mu ponujamo, ustreza vsem tehničnim zahtevam. Iz tega je potem tudi dozorela zamisel, da moramo izdelku dati aplikacijsko noto, da pri kupcih »pomirimo« dvome.

Lansko leto se je na trgu pojavilo povpraševanje po talilnih vložkih za tako imenovane »storage sisteme«, kjer se je pojavila zahteva po baterijskih varovalkah za višje enosmerne napetosti.

Talilni vložki za »storage sisteme« naj bi izpolnjevali naslednje tehnične zahteve:

- dovolj visoko enosmerno napetost (do 800 V d.c.)
- I/t talilnega vložka naj bi zagotavljal dovolj hiter odklop, preden bi prišlo do poškodbe baterijskih celic

Preden pojasnimo ozadje tehničnih zahtev, nekaj besed o »storage sistemih«. Gre za večje baterijske sisteme moči nekaj MW, ki shranjujejo viške energije, pridobljene s sončnimi in vetrnimi elektrarnami in drugimi zelenimi viri energije. Ob konicah porabe energijo oddajajo v omrežje. »Storage sistemi« in druge rešitve bodo v prihodnje srce pametnih električnih omrežij, ki bodo energijo oddajali v omrežje večinoma takrat, ko jo bomo potrebovali. Sistemi, kakršne imamo zdaj (termoelektarne, jedrske elektrarne), energijo proizvajajo in oddajajo v omrežje tudi takrat, ko je ne potrebujemo (npr. ponoči), to pa povzroča ne samo nepotrebne stroške za gorivo, ampak tisto, kar bo najbolj problematično v tem stoletju – dodatno nepotrebno onesnaženje in izpuste CO₂. Nekaj takih sistemov v tujini že pilotno obratuje, večji razmah pa se pričakuje po letu 2020, ko

bodo na voljo boljši baterijski sistemi.

Osnovna zahteva trga je bila, da morajo talilni vložki zadostiti tehnični zahtevi po doseganju enosmerne napetosti 800 V d.c. v standardnem ohišju in imeti ustrezno karakteristiko. Zahteve so bile precej stroge, saj je takratno stanje tehnike omogočalo doseganje enosmerne napetosti okrog 500 V d.c. Največja težava se je pojavljala pri spodnji izklopni zmogljivosti. Standardne rešitve, ki so se ponujale, so bile v ustrezno daljšem ohišju ali pa z ustrezno daljšim talilnim elementom.

Taka rešitev pa ni bila ustrezna, ker bi zahtevala:

- daljše talilne vložke
- več materiala za talilni element
- daljše podstavke
- več prostora v zaščitnih omarah

Vse skupaj pa bi posledično zahtevalo višje stroške zaščite, kar je za kupce nesprejemljivo.

Odločitev je bila, da ostanemo pri standardnih velikostih in da z ustreznimi tehničnimi rešitvami poskušamo rešiti problem izklopa pri spodnji izklopni zmogljivosti talilnega vložka.

Rešitev, ki smo jo uporabili, je »omejevalnik DC-obloka«, ki smo jo v preteklosti uporabili tudi že na talilnih vložkih gPV. Ker gre za zelo učinkovito rešitev, jo imamo tudi patentirano.

Ker standardi v celoti ne pokrivajo posebej baterijskih talilnih vložkov, smo se odločili, da glede karakteristike I/t izhajamo iz tehničnih zahtev proizvajalcev baterij. Pomembna tehnična zahteva, ki se pojavlja, je največji dovoljeni kratkostični tok, ki traja 5 sekund (tako imenovani »I_k«). Ta tok je za vsako baterijo definiran posebej. Odvisen je od kakovosti izdelave baterije. Kakovostnejše baterije imajo ta

tok višji, manj kakovostne pa nižji. Iz te zahteve izhaja, da morajo imeti baterijski talilni vložki »hitro« karakteristiko, da se, kadar pride do kratkega stika, talilni vložek izklopi, preden pride do poškodbe celic v bateriji zaradi pregrevanja.

Dimenzioniranje:

Vse, kar se je dogajalo v preteklosti na zaščiti baterijskih sistemov, je bilo povezano z neko »misterijo«, predvsem glede dimenzioniranja. Postopek nikjer ni bil javno definiran in dostopen, vsak uporabnik je moral pošiljati tehnične podatke proizvajalcem, ki so potem naredili »skrivnostni izračun« in predlagali ustrezne varovalke. V zadnjem času postaja zadeva bolj odprta in dostopna. ETI je tako v katalog vključil tudi postopek teoretičnega dimenzioniranja in na primeru.

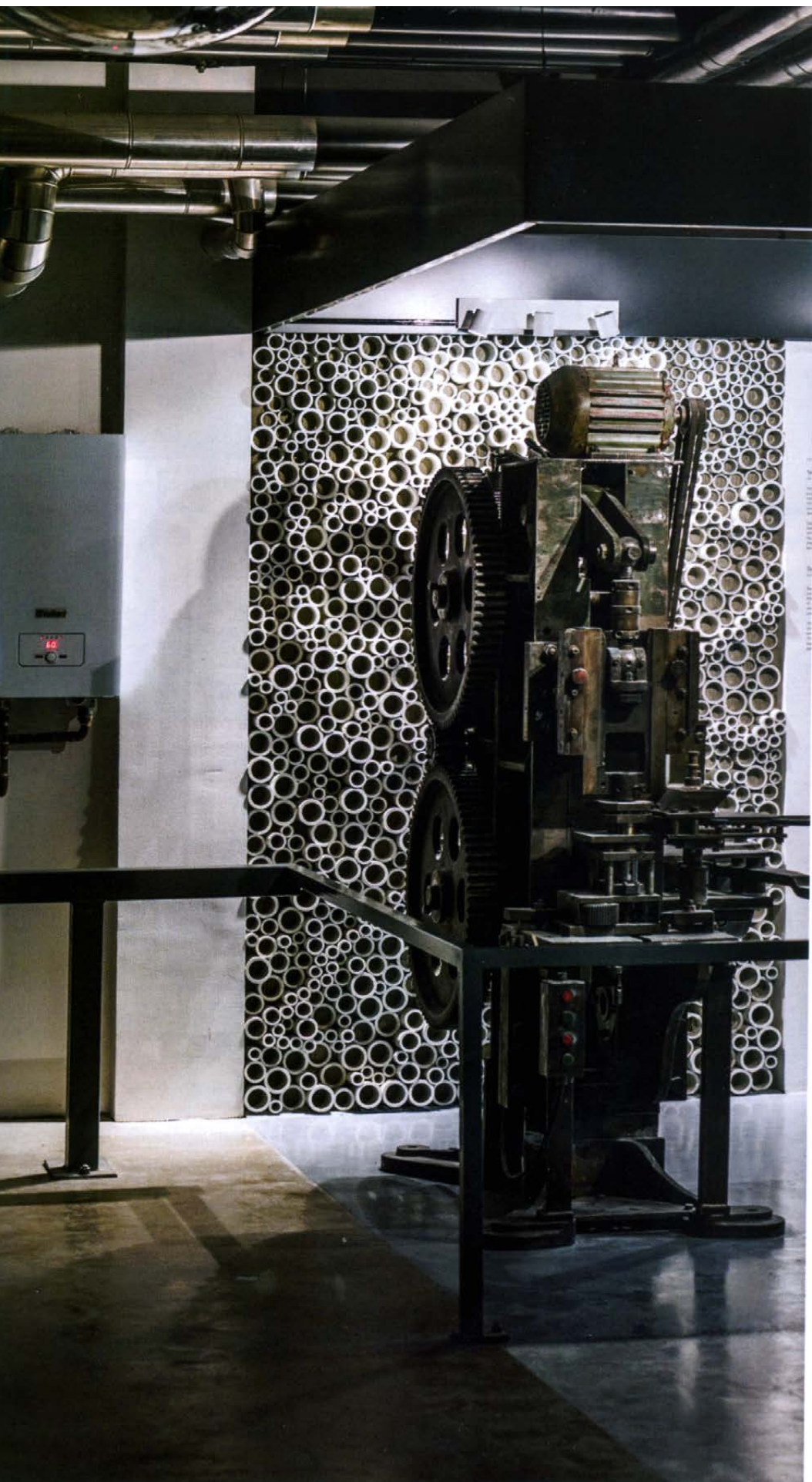
Za baterijske talilne vložke smo oblikovali tudi blagovno znamko, v katero je vključen električni simbol baterij kot zrcalna podoba dveh T-jev. + v simbolu pomeni

neko dodatno nadstandardno zaščito. Blagovna znamka »Battery fuse« na videz deluje všečno in upamo, da bo postala generična.

✉ Brane Lebar

Avtorji projekta: RIBA – Rupnik in Brodar arhitekti, d. o. o.;
Janja Brodar, Goran Rupnik

Sodelavec: David Pihler,
študent graf. obl.

Fotografije: Janez Marolt

Naročnik:

ETI Elektroelement, d. d.

Izvedba: 2014

Lokacija: Izlake

Predstavitveni prostor ETI je projekt, ki je po merilu (3 x 4 m) in investiciji (2.500 € skupaj s svetili in razstavnimi panoji) zelo majhen. V eni največjih tovarnih zasavske regije, ki proizvaja elektrokeramične izdelke in zaposluje 1000 ljudi, se je pojavila ideja, da bi neizkoriščeni del hodnika sredi proizvodnih hal namenili spominu na tovarniške začetke, ki segajo v leto 1953, in razstavili svoj prvi izdelek. Projekt naj bi obsegal barvanje sten in razstavne panoje. Sprehod skozi proizvodnjo je arhitekta navdihnil, da (zavrženi) material, ostanke keramičnih cevi raznoterih profilov, iz katerih v tovarni izdelujejo visokonapetostne varovalke, uporabi kot (brezplačen) material za prenovo ter projektu tako dodata pristnost in domišljijo. Nastala je abstraktna mozaična risba, ki pa vsebuje tudi nekaj figuralike; sence ustvarjajo dramatičen vtis razgibane, strme in grobe zasavske topografije, ki nagovarja prav vsakega mimoidočega, od proizvodnega delavca do poslovnega partnerja. V prostoru je razstavljeno tudi eno prvih orodij za predelavo keramike, mogočen črn stroj s patino, ki se odlično dopolnjuje s fino strukturo ročno položenega belega mozaika v ozadju. Projekt, ki se je začel z majhno idejo, se je končal z velikim uspehom za zaposlene, arhitektoma pa je omogočil, da se izkažeta v tistem, kar najbolje znata: iz nič in s svojim ročnim delom (polaganje mozaika) ustvariti nepričakovan presežek.

Predstavitev podjetja Eti SPLET d.o.o.

V marketingu in prodaji vedno iščemo nove poti, kako povečati prodajo. S trenutnim programom je to izvedljivo tako, da kupcem prodamo več oziroma da poiščemo nove kupce. Trg je z globalizacijo in internacionalizacijo večji, seveda pa ti procesi povzročajo tudi ostrejšo konkurenco. Trendi kažejo tudi razcvet e-poslovanja, ki omogoča lažji pretok informacij med poslovnimi subjekti. Ker se zavedamo, da se nakupni procesi z napredkom internetnih tehnologij zelo spreminjajo, gremo v korak s časom tudi v našem podjetju. Za potrebe razvoja tehnološke platforme, ki bo našemu podjetju omogočala uvedbo spletne prodaje in sistema poslovanja B2B (e-naročanja), smo se odločili za ustanovitev podjetja Eti Splet d.o.o.

Naloga novoustanovljenega podjetja bo uporaba orodij, ki bodo sedanjim in bodočim kupcem olajšala postopek oddaje naročil. Našim kupcem bo tako omogočeno, da bodo kadar koli lahko preprosto kar prek spleta pregledovali ponudbo naših izdelkov in oddajali naročila, ki bodo avtomatsko prihajala v naš sistem. Ta storitev jim bo omogočala tudi vpogled v zaloge, kar je seveda precejšnja dodana vrednost in precej olajša odločitve za nakup.

Naslednji izziv podjetja bo uvedba spletne prodaje na koncernski ravni. Govorimo torej o tem, da bo ETI skladno s potrebami in posebnostmi posameznih trgov, kjer nastopamo s hčerinskimi podjetji, vpeljeval spletno prodajo na trgih, kjer bomo v tem videli priložnost. Seveda pa bo treba uvesti ustrezne platforme in prilagoditi predvsem logistične procese, da nam bo to uspelo. Z internetno prodajo želimo intenzivneje vstopiti na trg maloprodaje fizičnim osebam in podjetnikom.

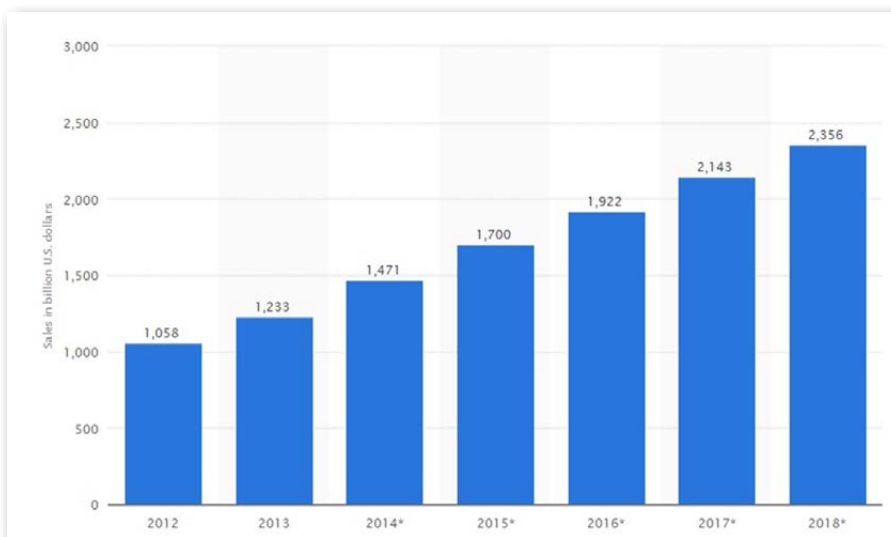
Čeprav je naše podjetje proizvodno, se moramo zavedati, da je sodoben kupec pameten in razmišlja o tem, kako bi izdelke kupoval neposredno od proizvajalca. To je za proizvodno podjetje logistična nočna mora, če pa se v podjetju odločijo za spletno prodajo, lahko postane povsem obvladljiv proces in možnost, da prodajo več. Tradicionalen poslovni

model, ko je proizvajalec proizvajal in prodajal veletrgovcu, veletrgovec pa naprej trgovcu, ki je nato oskrboval kupce v lokalnem okolju, je preživet. Zaradi interneta imamo zdaj potrošniki veliko informacij in možnosti, zato trgovci in potrošniki v tej globalni vojni iščejo načine, kako se kupcu kar se da približati. In pri odločitvi o nakupu v poplavi izdelkov glavne vloge ne igra le cena, temveč tudi storitev. S storitvami mislimo na uporabniško izkušnjo pri nakupu, na razpoložljivost in dobavljivost izdelka, na plačilne pogoje, garancijo ... Internetna trgovina je vedno odprta, plačilni pogoji so jasni, dobavni rok opredeljen, in nakup lahko opravite v udobju svojega naslonjača. Krasno, mar ne?

Prodaja prek spleta v primerjavi s klasično prodajo podira vse rekorde, kar nam prikazuje spodnja slika. Internetna

njihov nabavni proces kar se da poenostavili. In prav to je glavni namen pri uvajanju novega internetnega sistema naročanja B2B. Obdobje, ko so kupci po faksu pošiljali naročila, je mimo. Sodoben kupec je razvajen, in če ne bo dobil ustrezne storitve, bo odšel drugam. Čas je denar, zato si prizadevamo poslovnim partnerjem omogočiti kar najpreprostejši servis za oddajanje naročil prek portala B2B na naših spletnih straneh. Kupec bo obiskal naše spletne strani, se prijavil v portal B2B, pregledal ponudbo in zaloge ter oddal naročilo. Naročilo bo avtomatsko prišlo v sistem, naše prodajno osebje pa bo lahko kar prek sistema kupcu potrdilo naročilo in določilo dobavne roke. Kupec bo na enem mestu imel celovit pregled nad vsemi naročili.

Edina stalnica so spremembe. Zmagovalci pa so tisti, ki jih izkoristijo v svoji

Internetna prodaja v milijardah dolarjev od 2012–2018 Vir: Statista 2014

prodaja je globalno dejstvo in trend, zato mora večina podjetij razmišljati predvsem o tem, kako najti ustrezno sinergijo med klasičnim prodajnim modelom in uvedbo e-prodaje. V omejenem okviru to velja tudi za proizvodna podjetja.

Hkrati pa se moramo zavedati, da so še vedno naši najpomembnejši kupci prav trgovci in distributerji. Zato moramo narediti več in si še bolj prizadevati, da bi

prid. Naloga Eti Spleta bo identificirati potrebe kupcev in pripraviti tako napredno tehnološko platformo, ki bo kupcem olajšala e-poslovanje z našimi hčerinskimi podjetji in matičnim podjetjem. Verjamem, da nam bo uspelo in da bomo v oči naših odjemalcev še boljši.

✍️ Domen Kos

Rešitve za kompenzacijo jalove energije

V današnjih omrežjih je vedno več asinhronskih motorjev, obločnih peči, varilnih aparatov, transformatorjev in podobnih naprav, ki za svoje normalno obratovanje potrebujejo tudi jalovo energijo. Vse te naprave pa lastnikom predstavljajo dodaten mesečni strošek, v primeru ko je faktor moči ($\cos \phi$) nižji od 0,95.

Faktor moči predstavlja mero, ki pove kako dobro izkoristimo razpoložljivo moč. Želimo si, da bi bil ta faktor čim višji. Idealno bi bilo, da bi električna naprava predstavljala obremenitev čistega ohmskega bremena, pri čemer bi bila jalova moč na napravi nič in faktor moči 1. V realnem svetu je le ta manjši zaradi induktivnih in elektronskih bremen.

Kaj to pomeni za industrijskega porabnika?

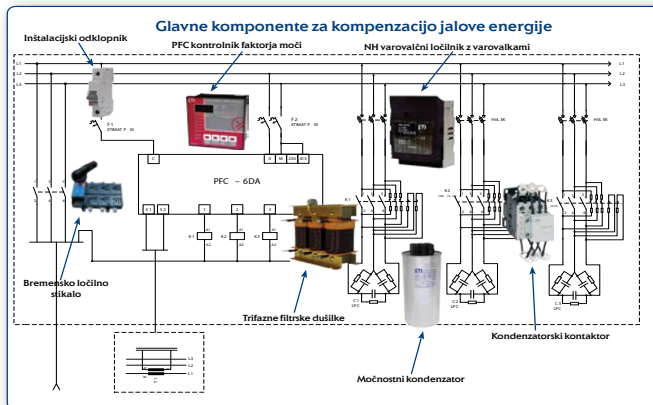
Strošek delovne energije elektro distribucije obračunajo po števcu, pri jalovi energiji pa se upošteva le tisti del, ki se prevzame pri faktorju moči pod 0,95. Če faktor moči presega 0,95, elektro distribucijska podjetja ne zaračunajo podjetju jalove energije. Meja pri obračunu jalove energije je po svetu različna, vendar se v večini držav giblje okrog 0,95. Tako se spodbuja interna kompenzacija jalove energije, kar posredno pomeni povečanje prenosnih zmogljivosti v elektroenergetskih omrežjih.

izboljšamo kakovost električne energije, znižamo stroške računa za električno energijo ter zmanjšamo vpliv na okolje. Nudimo vsoto potrebno opremo za kompenzacijo jalove moči na nizko napetostnem nivoju. Na podlagi izračunov, tipov in števila porabnikov ter drugih vplivnih faktorjev svetujemo, kakšno kompenzacijsko napravo potrebujete za optimalen izkoristek in ekonomičnost.

Imamo pa tudi izkušnje s **avtomatsko filtrsko kompenzacijsko napravo**, kjer pred kondenzatorje priključimo filtrske dušilke zaradi prisotnosti harmonikov v omrežju. Zaradi prisotnosti višjih harmonskih komponent namreč v omrežju lahko pride do resonančnega kroga med kondenzatorsko napravo in induktivnimi bremenimi omrežja. Pojavu resonance pa se izognemo ravno s priključitvijo filtra. Takšno rešitev smo uporabili tudi na objektu nove čistilne naprave v Zagorju.

Komu so namenjene naše rešitve?

Naše rešitve za kompenzacijo jalove energije so namenjene vsem, ki vsak mesec plačujete dodaten, nepotreben strošek jalove energije, ki je pod to postavko izkazan tudi na položnici za elektriko.

Hkrati je za porabnike pomembno izboljšati faktor moči tudi zato, ker morajo plačati priključno moč (kVA), kjer sta vključeni tako delovna kot jalova moč. Če porabniki izboljšajo faktor moči, zmanjšajo porabo jalove moči, s tem pa zmanjšajo navidezno moč, kar vodi v manjšo priključno moč, to pa v manjše stroške električne energije. Če na primer izboljšamo faktor moči iz 0,8 na 0,9, izgube zmanjšamo kar za 26 %.

Izboljšanje faktorja moči je tako ena izmed najboljših naložb za zmanjšanje stroškov električne energije s kratko dobo vračanja investicije.

Za zmanjšanje izgub, ki so povezane s prenosom energije uporabljamo naprave za kompenzacijo jalove energije. **Kompenzacijske naprave izboljšujejo faktor moči in povečujejo učinkovitost omrežja.**

ETI Prostik izdeluje standardne omarice in omarice po želji naročnika za kompenzacijo jalove energije, s katerimi

Ključne prednosti naših rešitev:

- Zmanjšanje harmonikov,
- Kompaktne rešitve,
- Zmanjšanje izgub,
- Izboljšana kakovost napajanja,
- Prihranek denarja,
- Kratka doba vračila investicije.

Če tudi vi po nepotrebem plačujete stroške jalove energije, nas kontaktirajte na etiprostik@eti.si in pripravili bomo optimalno rešitev, ki vam bo omogočila najvišje prihranke.

Čistilna naprava Zagorje

Viri:

<http://www.aure.gov.si/eknjiznica/V2-elmotor.pdf>

http://lrf.fe.uni-lj.si/e_rio/22Sem.pdf

✉ Denis Bolte
ETI Prostik

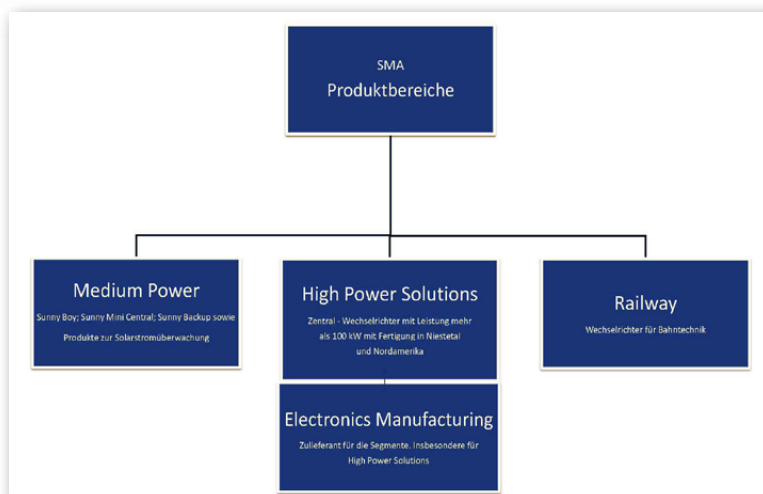
močnostni inverter
SUNNY CENTRAL moči 898 kW

SMA – Solar Technology AG

Podjetje SMA Solar Technology AG je bilo ustanovljeno leta 1981, torej velja še za zelo mlado podjetje. Izhaja iz mesteca Niestetal v bližini nemškega Kassla. Po celem svetu zaposluje prek 5000 delavcev, svoja hčerinska prodajna in proizvodna podjetja ima v kar 21 državah. Skupni promet skupine SMA Solar Technology AG v letu 2013 je bil 932,5 milijona EUR.

Podjetje SMA je bilo v tej reviji predstavljeno že pred nekaj leti. Takrat je ETI kot proizvajalec talilnih vložkov CH gPV skupaj z nemškim partnerjem ESKA, ki prav tako prihaja iz Kassla, začel sodelovanje s tem velikom v proizvodnji pretvornikov DC/AC. V strokovnih krogih se ta skupina pretvornikov električne energije imenuje tudi »inverteji«. Inverter – pretvornik DC/AC – je naprava, ki pretvarja enosmerno napetost (običajno proizvedeno v sončnih elektrarnah) v izmenično, ki jo uporabljamo v običajnih hišnih in gospodinjstkih inštalacijah.

Na začetku nekoliko podrobneje pogledjmo, kakšno podjetje oziroma skupina podjetij sploh je SMA in kako je sestavljeno. Proizvodni programi skupine SMA so razdeljeni na štiri glavne oddelke, njihova organizacijska shema je prikazana na naslednji sliki:

- **MEDIUM POWER** – oddelek proizvodov srednje moči, torej predvsem inverterjev, znanih pod blagovnimi znamkami Sunny Boy (do največ 5kW moči), Sunny Mini Central (do 11 kW) in Sunny Tripower (do 20 kW), in proizvodov, povezanih z nadzorom sistemskih inštalacij v sončnih elektrarnah. Primera inverterjev iz te skupine sta prikazana na naslednjih slikah.
-
- **HIGH POWER** – oddelek proizvodov visokih moči, znanih pod blagovnimi znamkama Sunny Central in SYSTEM TECHNOLOGY, do največje moči 1,6 GW. Ta oddelek deluje na dveh lokacijah, in sicer v Niestetalu v Nemčiji in Denverju v severni Ameriki. Razvoj proizvodov v tem oddelku na obeh lokacijah poteka ločeno – predvsem zaradi različnih zahtev standardizacije in tehnične prakse v Evropi in S. Ameriki. Ta oddelek je za ETI zanimiv predvsem zato, ker v zadnjem času z obema lokacijama sodelujemo pri razvoju novih generacij močnostnih inverterjev serije Sunny Central. Primer močnostnega inverterja SUNNY CENTRAL moči 898 kW je prikazan na sliki čisto zgoraj.
  - **ELECTRONIC MANUFACTURING** – dobavitelj sestavnih delov za različne oddelke SMA in tudi za zunanje kupce, predvsem pa za oddelek High Power.
  - **RAILWAYS** – oddelek proizvodnje naprav – predvsem usmernikov za železniška inštalacije.

In kako je ETI vključen v delovanje SMA? Prek partnerjev, kot sta Jean Mueller iz Eltvilla in ESKA iz Kassla, smo v SMA že nekaj časa zelo prisotni kot dobavitelj posebnih talilnih vložkov s karakteristiko gPV.

V začetku leta 2010 smo skupaj z ESKO poskusili postati eden od dobaviteljev talilnih vložkov CH10x38 in 10x85 gPV. V konkurenci velikanov v proizvodnji in ponudbi cilindričnih talilnih vložkov, kot so ameriški LITTELFUSE, angleški BUS-SMANN, francoski MERSEN (FERRAZ), nemška SIBA in tudi španski DF, smo imeli kar nekaj težav pri uvrstitvenih testih. Na nekaterih testiranjih, ki jih je SMA opravljal v svojem laboratoriju (večkrat tudi po nadstandardnih zahtevah), nam na žalost ni uspelo doseči zahtevanih rezultatov.

Zaradi hitrega razvoja pridobivanja električne energije iz energije sonca in vse višjih moči sončnih elektrarn, priključenih na omrežje, je tudi področje talilnih vložkov NV za enosmerne napetosti in karakteristiko gPV od leta 2010 naprej dokaj zanimivo za vse proizvajalce močnostnih inverterjev. Že kratak pogled v informacijski sistem BI – Business Intelligence – v podjetju ETI nam na primer pokaže, da smo v tem obdobju različnim kupcem po svetu prodali za skoraj 5 milijonov EUR talilnih vložkov NV1XL, NV2XL in NV3L 1.100 V gPV različnih nazivnih tokov.

Prek JM že od leta 2010 dobavljamo navedene talilne vložke NV gPV 1.100V tudi skupini SMA za vgradnjo v zaščitne sisteme energetskih inverterjev Sunny Central. Zaradi dokaj velike zanesljivosti talilnih vložkov NV gPV, narejenih pri nas, so se pri SMA ob koncu leta 2012 odločili, da nas povabijo k sodelovanju tudi pri razvoju nove serije močnostnih inverterjev, imenovanih z blagovno znamko KODIAC.

Od vseh prej navedenih svetovnih proizvajalcev talilnih vložkov NV DC sta v izboru potencialnih dobaviteljev ostala samo SIBA in ETI. To je za ETI seveda zelo veliko priznanje, hkrati pa tudi obveznost, da kar najtesneje sodelujemo s SMA s svojim znanjem o projektiranju in testiranju talilnih vložkov NV DC.

V SMA in ETI je seveda skoncentriranega izredno veliko znanja z različnih področij elektrotehnike in močnostne elektronike. Že v začetni fazi sodelovanja smo podpisali medsebojno pogodbo o varovanju podatkov, imenovano »Mutual Confidentiality Agreement«, s katero se obe strani zavezujeta, da informacij, dobljenih na skupnih sestankih, ne bosta posredovala tretjim osebam ali organizacijam. Letos je SMA ob koncu avgusta izvedel tudi presojo razvojnih, tehnoloških in logističnih procesov v proizvodnji ETI – t. i. audit, ki smo ga uspešno prestali.

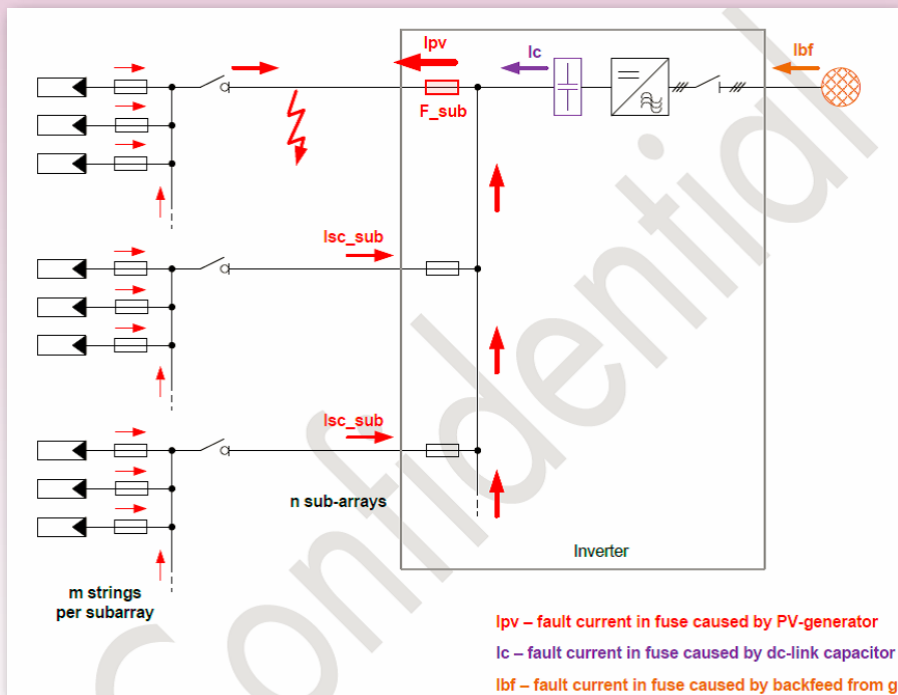
Sodelovanje SMA–Jean Mueller–ETI pri razvoju navedene nove serije močnostnih inverterjev KODIAC po podpisu navedene pogodbe poteka tako, da nam SMA daje na razpolago

vse interne (zaupne) dokumente, na primer »PV varovalke – določanje obveznih kratkostičnih prekinitvenih razmerij za varovalke PV v električnih centralah«.

PV-Fuses
Evaluation of necessary Short Circuit Interrupting Rating for PV-Fuses in Power Plants

Zgoraj navedeni dokument in še množica preostalih je osnova, na kateri je ETI lahko pripravil razvojni načrt in testne pogoje za konstrukcijo takih talilnih vložkov NV gPV, ki bodo ustrezali zahtevam kupca, v tem primeru SMA.

Vsi želeni podatki, ki so strokovnjkom SMA znani do zdaj, so vpisani v diagramih, shemah in izračunih, katerih primer je prikazan na naslednji sliki.

Naloga tehnične ekipe ETI je, da na izbranih talilnih vložkih naredi dodatne meritve (na primer meritve segrevanj posameznih sestavnih delov), oceni obnašanje talilnih vložkov NV, če so vgrajeni na nestandardnih temperaturah okolice, če so izpostavljeni velikim vibracijam ali če se predvideva vgradnja talilnih vložkov na visokih nadmorskih višinah.

Ob koncu razvoja in dodatnega testiranja po zahtevah kupca je običajno treba izdelek certificirati. V primeru talilnih vložkov NH 1.100V d.c. gPV smo opravili tako testiranje v laboratoriju AIT ARSENAL na Dunaju in delno na ICEM Maribor. Dodatno k testom po standardu IEC 60269-6 smo uspešno opravili tudi certificiranje UL po standardu UL 2579 v laboratoriju UL v Melvillu, ZDA.

Na naslednji sliki je prikazano, kako so talilni vložki NV DC gPV vgrajeni v močnostnem inverterju. Na tako montiranih talilnih vložkih se trenutno izvajajo končne meritve segrevanja in značilnosti, ki bodo osnova za končno potrditev in uvedbo v redno

prodajo. Na koncu je dodana še slika talilnega vložka NV3L, ki ga trenutno dobavljamo podjetju SMA USA.

✍ Viki MARTINČIČ, univ. dipl. inž. el.

Koncernski pregled sejmov 2014

Vedno, ko se odločamo za sejme, se najprej vprašamo, kakšno korist bomo imeli od njih. Na splošno sta človeška narava in čas, v katerem živimo, naravnana tako. Vedno tehtamo vloženo delo, denar ... in potem koristi. Čeprav bi bilo včasih bolje in tudi bolj človeško, če ne bi bilo tako. Vsak dan lahko zasledimo v medijih stiske ljudi, v katere jih je med drugim pripeljal tudi čas, v katerem živimo.

Koristi, ki jih dobimo na sejmih, so posredne, neposredne in prepletene med seboj. Zato je treba sejemsko dejavnost gledati kot celoto. Nekatere koristi so merljive (npr. število obiskovalcev, število pridobljenih stikov na sejmju, neposredna povpraševanja po naših izdelkih ...), nekatere pa merimo težje in so vidne šele pozneje, »brand awareness« oz. prepoznavnost oz. zaznavanje blagovne znamke na primer. Blagovne znamke so pomembne na vseh trgih, saj so odraz oz. obraz proizvajalca. Z uveljavljeno blagovno znamko ima podjetje več maneverskega prostora na različnih področjih – pri uvajanju novega izdelka, pri določanju cene in tudi kakšen spodrseljaj si lahko privoščiti. Vsi poznamo blagovno znamko Coca Cola. Vsi se strinjamo, da ima pijača svojstven okus. Razlikuje se od vseh drugih okusov »cola«, ki so se ji želeli približati in so bili cenovno dostopnejši. Coca Cola je naredila že tudi nekaj ne ravno posrečenih poskusov, akcijo Save Polar Bears – belo pločevinko, na primer. Čeprav so v akciji zbrali kar nekaj denarja in bi lahko rekli, da je bila akcija s tega stališča uspešna, se njihova bela pločevinka ni uveljavila na trgu. Vsi so oz. smo navajeni na njihovo rdeče-belo embalažo in različice okusov – »navadna«, »Light«, »Zero«. Še vedno je prava »navadna« Coca Cola. In še vedno je, ne glede na to, kako zdrava oz. ne zdrava je ta pijača, v očeh potrošnika vredna nekaj več kot pa le podobna pijača z okusom »cola«. Prav k temu pripomore tudi zaznavanje blagovne znamke.

Podjetje ETI deluje na različnih trgih različno. Nekje smo leaderji na trgu, nekje smo manj uveljavljeni. V skladu s tem prilagajamo tudi sejme. Odvisno je tudi, kaj želimo s sejmjom doseči – ali želimo z njim krepiti blagovno znamko ali prodreti na trg ali na njem ohraniti tržni delež. O sejmjih ETI d.d. je bilo letos že kar nekaj napisanega. Osvežimo spomin: v spomladanskih mesecih smo bili na sejmju Light and Building v Frankfurtu, Energetika v Celju, Intersolar v Münchnu. Tradicionalno smo se udeležili Kotnikovih dnevov v Radencih, prav tako pa smo gostovali pri poslovnem partnerju Elektronabavi na sejmju IFAM v Celju. V jesenskem času, to je od septembra naprej, smo bili prisotni na treh sejmih, in sicer na sejmju MOS smo gostovali na stojnici Združenja slovenske fotovoltaike, svojevrsten izziv pa je bilo tudi organizirati sejma All Energy Show v Avstraliji in Solar Energy UK v Veliki Britaniji. Več o teh sejmjih si lahko preberete tudi v tej številki Utripa.

Podjetje ETI se kot koncern udeležuje mednarodnih in lokalnih sejmov. Aktivni smo skoraj po celi Evropi oz. svetu – samostojno ali pa s poslovnimi partnerji. Navedeni so le nekateri (nosilci

so hčerinska podjetja):
 Expopower Poznań Poljska; ETI Polam
 Energetics Lublin Poljska; ETI Polam
 Międzynarodowe Targi Łódzkie Łódź, Poljska; ETI Polam
 Elcom Ukrajina; ETI Ukraine
 Electricity 2014 Ukrajina, ETI Ukraine
 XIV Electronic and Energy exhibition 2014 Ukrajina, ETI Ukraine
 ENERGOPROM 2014 Ukrajina, ETI Ukraine
 Električeskije seti Rusija; ETI Elektroelement d.o.o. Rusija
 Energetika in elektrotehnika Rusija; ETI Elektroelement d.o.o. Rusija
 IEAS Romunija; ETI Romunija
 CIRED Srbija; ETI B
 Sajam Tehnike; ETI B
 RENEXPO; Budimpešta, ETI HU
 JÁSZEXPO; ETI HU

Poleg teh sejmov je še veliko dogodkov, na katerih sodelujemo s poslovnimi partnerji – z izdelki, predstavitenimi panoji, prisotnostjo naših strokovnjakov ... Na tistih trgih, ki se ne odzivajo tovrstnim sejmom, se raje predstavimo drugače.

Vsi sejmi so pisani na kožo seveda naši panogi (pa naj gre za klasičen prodajni program ali obnovljive vire), tam je naša konkurenca, naši poslovni partnerji, z njimi pridobivamo nove kupce in širimo trge, na katerih delujemo. Sejemska poročila kažejo, da smo uspešni.

In kaj lahko pričakujemo drugo leto? Plan je ambiciozen. Še več sejmov, še več predstavitev, še več takega servisiranja poslovnih partnerjev. Poleg planiranih pa vedno iščemo tudi nove sejme, ki kažejo nove trende in ponujajo nove poslovne priložnosti, saj so sejmi v bistvu temu tudi namenjeni.

✍ Melita Klemen

ETI

ETI v Avstraliji

ETI na sejmu ALL ENERGY v Melbournu

Sejem All Energy je največji in najbolj pričakovan letni dogodek s področja obnovljivih virov energije v Avstraliji. V oktobru 2014 se je v Melbournu zvrstila že šesta ponovitev, udeležilo se je več kot 100 razstavljalcev in več kot 6000 obiskovalcev. Sejmsko dogajanje je sooblikovala konferenca z aktualnimi tematikami za strokovno in splošno javnost, ki se zaveda pomena in potenciala obnovljivih virov energije.

ETI se je s samostojnim nastopom na sejmu prvič predstavil v Avstraliji. Potencialnim poslovnim partnerjem smo želeli prikazati celovitost našega programa. Zato smo poleg programa specialnih varovalk izpostavili tudi »klasični« program varovalk in stikal s poudarkom na enem modulnem zaščitnem stikalu na diferenčni tok z nadtokovno zaščito KZS 1M.

S sejma se vračamo z zelo pozitivnimi vtisi. Pri obiskovalcih smo vzbudili veliko zanimanje za svoje proizvode. Poleg navedenega nam je koristilo tudi dejstvo, da Avstralije kriza pravzaprav sploh ni oslabila. Ostaja ena redkih držav s stabilno ekonomsko rastjo, urejenim političnim sistemom in močnim ter naprednim finančnim sistemom. V gradbeništvu in infrastrukturi se zelo hitro razvija, ker država tema področjema namenja posebne finančne spodbude. Razvoj je seveda povezan tudi s turizmom, z rastjo števila prebivalstva in urbanizacijo. Zelo zgovoren je podatek, da se samo Melbourne letno poveča za skoraj eno Ljubljano. Zelo pozitivno nas je presenetilo tudi dejstvo, da Avstralci kljub bližini Kitajske in veliki povezanosti z njo v trgovinskih odnosih dajejo veliko prednost evropskemu poreklu. Ker naša blagovna znamka v Avstraliji v tem trenutku še ni prepoznavna, je poleg širine prodajnega programa in nekaterih nišnih proizvodov morda prav status evropskega proizvajalca naš najmočnejši argument pri vstopu na trg.

V ETI smo prepričani, da bomo z nadaljnjim trdim delom, visoko odzivnostjo v prodaji, zanesljivimi dobavami in servisom Avstralijo lahko že v bližnji prihodnosti uvrstili med svoje stalne prodajne trge.

✍ A. P.

Sejem Solar Energy 2014 UK

Sejem Solar Energy UK je eden največjih in najbolj obiskanih dogodkov, namenjenih fotovoltaiki, v Angliji. Sejem poteka v Birminghamu in je bil letos organiziran že peto leto zapored. Udeležilo se ga je več kot dvesto razstavljalcev in več kot štiri tisoč obiskovalcev iz petdesetih držav. Veliko razstavljalcev je bilo proizvajalcev inverterjev, solarnih panelov in distributerjev. Organiziranih je bilo mnogo dogodkov, predstavitev inštalaterjem, predavanj in razprav o temah, kot so priključevanje sončnih elektram v omrežje, električni avtomobili, baterijski sistemi za shranjevanje energije, pridobljene iz obnovljivih virov, tehnologije sončnih panelov, baterij in drugih sistemov, subvencioniranje obnovljivih virov, zakonodajni vidiki.

ETI d. d. se je sejma udeležil prvič, zato da bi se predstavil na angleškem trgu. Glavni cilj predstavitve na sejmu je bil pridobiti potencialne kupce fotovoltaičnih izdelkov – prvenstveno distributerje

in manjše inštalaterje, poleg fotovoltaičnega programa pa smo predstavljali tudi preostali program. Na sejmu se je predstavljali tudi ETI Prostik d. o. o., da bi promoviral nove izdelke in storitve za zaščito fotovoltaičnih in baterijskih sistemov v obliki standardnih rešitev in rešitev po željah kupca. Na razstavnem prostoru smo predstavili komponente za zaščito fotovoltaičnih sistemov, KZS-e, EFI B in B+ ter rešitve omaric za fotovoltaične in baterijske sisteme.

Obisk sejma je omogočil, da smo podrobneje spoznali posebnosti britanskega trga. V Angliji ima večina stanovanjskih hiš in stanovanj enofazni priključek z varovalko 16 A. Za te tipe priključitev veljajo posebne omejitve; ena od omejitev je, da maksimalna proizvodnja elektrarne ne sme presegati 16 A oz. 3,68 kW. Elektrarne večjih moči pa morajo biti priključene trifazno z maksimalnim dovoljenim tokom pri proizvodnji 75 A po fazi. Glede sub-

vencioniranja električne energije je več razredov, na podlagi katerih je določena višina subvencije. Prva meja vključuje elektrarne do moči 4 kW, ki jih je največ prav zaradi enofaznega priključevanja gospodinjstev; naslednja meja je od 4 do 10 kW, nato od 10 do 100 kW, v najvišjem razredu pa so elektrarne moči od 100 kW in do vključno 5 MW, pri katerih pa je višina subvencije najnižja.

Na podlagi pogovorov z lokalnimi distributerji in inštalaterji smo izvedeli, da je v Veliki Britaniji težko poslovati oz. uspeti na razpisih pri elektrodistributerjih brez lokalne prisotnosti. Novica, ki ni najbolj spodbudna, je, da imajo manjši fotovoltaični sistemi na hišah mikroinverterje za pretvorbo enosmerne napetosti v izmenično, ki ne vsebujejo varovalk, poleg tega pa imajo večinoma v kletnih prostorih oz. garaži namesto PV-omarice leseno ploščo, na kateri so števec in drugi elementi za zaščito fotovoltaičnega sistema. S hitro rastjo vključevanja obnovljivih virov v omrežje so se že začele pojavljati težave, na katere niso bili najbolje pripravljene, v obliki dvosmernih pretokov energije, napetostnih povečanj in upadov, napetostne nestabilnosti, vplivov harmonikov in drugih dejavnikov; zagotovo to pomeni priložnost za Eti d. d. in Eti Prostik d. o. o., da se jim ponudijo rešitve po meri uporabnika (npr. omarice za kompenzacijo jalove energije).

Obisk na naši stojnici ocenjujemo kot zelo dober, rezultati predstavitve pa se bodo pokazali čez čas. Obisk sejma je bil z vidika posebnosti britanskega fotovoltaičnega trga in na splošno distribucijskega sistema v zvezi s pravili in standardi zelo poučen in pomemben korak do pravega pristopa k potencialnim kupcem.

✍ Matjaž Bobnar

Vitka proizvodnja

Vitka proizvodnja ni nov izraz. V širokem svetu industrije je znana že dolgo in ima v različnih okoliših tudi različne variacije vpeljave. Zelo poenostavljeno lahko rečemo, da je to proces s kar se da malo »zapravljanj« – ob čim manjšem vložku dobiti čim več. Osnovni cilji so: zagotoviti proizvodni proces, kjer se glede na potrebe kupcev izdelajo pravi izdelki, v zahtevani kakovosti, pravi količini in ob pravem času. Za doseg tega cilja je treba celoten proces organizirati tako, da omogoča tekočo proizvodnjo brez zastojev, z zelo kratkimi

pretočnimi časi (čas izdelave izdelka od začetka montaže do končnega pakiranja) in visoko fleksibilnostjo menjave tipov. Sama vitka proizvodnja v osnovi ne pomeni delati več, dlje časa ali težje, temveč pomeni delati pametneje in brez zapravljaj. Vrste zapravljaj:

- izdelano več, kot je potrebno,
- čakanje (na material, na delovno sredstvo, kot so npr. orodje, stroj, priprave, informacije ...),
- dolge transportne poti, večkratna prelaganja ...

Proizvodnja

- nizka učinkovitost pri slabo organiziranem, nepotrebem, nekoristnem delu,
- nizka učinkovitost in napake pri delu ob nepopolnih informacijah, ob nepopolnih delovnih navodilih ...
- prezasedenost proizvodno skladiščnih prostorov ob prevelikih zalogah,
- ...

Visoke zaloge izdelkov lahko prikrijejo nekatere težave v celotnem procesu, a jih v resnici nikoli ne odpravijo (nerazpoložljivost orodij, strojev, materiala, slaba kakovost ...). Zaloge stanejo veliko denarja, ki

jih praviloma financiramo s krediti. Prava pot je optimiziranje procesov in ne zviševanje zalog.

Pri optimiziranju procesa izdelave naročila je potrebno zavedanje vseh zaposlenih, da se proizvodni proces začne bistveno pred samim začetkom proizvodnje. Pomembne so naslednje nujno potrebne informacije:

- napovedana prodaja nameranih količin izdelkov,
- potreben material, ki ga predvidi planska služba na osnovi napovedi prodaje,
- dobava potrebnega materiala,
- potrjen termin dobave izdelkov, ki ga uskladišča planska služba in prodaja,
- zagotoviti strojne in človeške kapacitete v proizvodnji glede na napoved prodaje,
- razpoložljivost strojev, orodij, naprav in priprav, ki jih zagotovijo proizvodne režijske službe (vodje, vzdrževalci ...) v lastni izvedbi ali ob podpori orodjarne ETI PROPLAST, zunanjih izvajalcev ...
- vsa potrebna delovna navodila, ki jih zagotovijo službe za tehnologijo in kakovost (tehnološki postopki, samonadzorni postopki ...),
- proizvodnji zagotoviti pravočasne informacije (vrsta izdelkov, čas izdelave, količina),
- ...

Pri neposredni proizvodnji lahko razdelimo celoten proces na več podprocesov:

a) Oskrba proizvodnje z materialom iz vhodnih skladišč ali od »dobavitelja«:

Cilj oskrbe z materiali za proizvodnjo pomeni stalno razpoložljivost potrebnega materiala ob čim manjši skupni zalogi (nizka vrednost zaloge in zasedenost čim manjšega proizvodnega prostora). Praviloma naj bi potekal odpoklic materiala in polizdelkov iz skladišč v proizvodnjo po principu sistema KAN BAN, pri čemer morajo biti vnaprej določene embalažne enote (vrsta embalaže in standardno število kosov v embalažni enoti) in stalno odlagalno mesto v proizvodnji. Odpoklici se lahko izvajajo s kartico KAN BAN ali prek terminalov.

b) Razpoložljivost delovnih sredstev:

Na razpolago morajo biti vsa delovna sredstva, ki so potrebna za nemoten potek proizvodnje – stroji, naprave, orodja, montažne priprave, testna oprema ...

c) Matrika usposobljenosti:

Delavci morajo biti usposobljeni za delo na posameznih delovnih operacijah. Za to so pripravljene matrike usposobljenosti in zapisi o usposobljenosti. Za usposabljanje novozaposlenih in že zaposlenih delavcev na novih delovnih mestih skrbijo izobraženi mentorji, ki usposabljujejo delavce na novih delovnih mestih ob pomoči vodij, tehnologov ali kontrolorjev. Mentorje predlagajo vodje oddelkov, usposobijo pa jih strokovne službe (tehnologi, kontrolorji, SVDO).

d) Neposredna proizvodnja:

- dela se tisto, kar je planirano,
- izdelki se delajo v zaporednih operacijah od začetka do konca,
- delavci sami izvajajo vse samonadzorne postopke in zapisujejo rezultate meritev ...
- nadzornik preverja pravilnost izvajanja samonadzora, analizira rezultate meritev, se ukvarja s statusi izdelkov, se vključuje, če pride do težav s kakovostjo oziroma neskladnostjo izdelkov,
- če pride do neustrezne kakovosti, je treba takoj poiskati vzrok in ga tudi odpraviti, sicer se proizvodnja ustavi (slabi izdelki se ne izdelujejo),
- popravila slabih izdelkov se praviloma izvajajo sproti,
- za slabe izdelke mora biti ločen označen prostor,
- prehod med izmenami mora biti tekoč (naslednja izmena nadaljuje delo predhodne).

e) Poročanje in evidentiranje:

- vsi delavci evidentirajo svojo prisotnost na posameznem oddelku,
- poročanje opravljenega dela praviloma izvaja le zadnji delavec v celotnem procesu za celotno skupino (poročja, kateri izdelek in v kakšni količini je bil izdelan).

f) Komunikacija:

- za izboljšanje pretoka informacij ter hitrejšega in učinkovitejšega reševanja problemov se izvaja projekt »interna komunikacija«,
- cilj projekta je izvajanje dnevnih kratkih sestankov, na katerih se usposobljen komunikator pogovori s svojo skupino o doseženi učinkovitosti oddelka, o izpolnjevanju plana, o razpoložljivosti materiala in delovnih sredstev, o kakovosti materiala, o standardu urejenosti delovnih mest in o drugih dodatnih dnevnih temah,
- dodaten cilj je, da bi potekala menjava izmen na delovnih mestih.

g) 5S – metoda za varno, učinkovito, urejeno in čisto delovno mesto:

Pri tej metodi postavljamo standarde, kaj sme biti na delovnem mestu, kje na delovnem mestu mora biti kakšna stvar in kakšna je raven čistoče na delovnem mestu. Pripravljena morajo biti jasna pisna (slikovna) navodila o standardu posameznega delovnega mesta. Skladnost delovnega mesta s predvideno standardno ureditvijo je treba spremljati in ocenjevati.

h) Nagrajevanje za dosežene rezultate:

Nagrajevanje po principu vitke proizvodnje je razdeljeno na več delov. Uvajanje posameznih stopenj poteka po korakih, in sicer:

1. stimuliranje neposrednih proizvodnih delavcev glede na njihovo učinkovitost,
2. stimuliranje neposrednih in posrednih proizvodnih delavcev glede na njihovo skupno učinkovitost,

3. stimuliranje neposrednih in posrednih proizvodnih delavcev glede na njihovo skupno učinkovitost in izpolnjevanje plana,
4. stimuliranje neposrednih in posrednih proizvodnih delavcev glede na njihovo skupno učinkovitost, izpolnjevanje plana ter 5S (standard urejenosti delovnega mesta)

Nagrajevanje posameznega oddelka z naslova učinkovitosti je odvisno od razmerja med izdelki, ki jih predajo skladišču, izraženimi v normativnih urah (po predvidenem tehnološkem postopku), in urah prisotnosti delavcev na tem oddelku. Preseganje ciljne učinkovitosti se izplača kot stimulacija za učinkovitost. Ciljna učinkovitost se določi na podlagi daljšega preteklega obdobja (praviloma vsaj 6 mesecev pred uvedbo nagrajevanja po principu vitke proizvodnje). S tem daljšim obdobjem se želi zajeti neko povprečno stanje iz preteklosti, kjer so bili različni pozitivni in negativni vplivi (različna struktura izdelkov, različna kakovost vhodnih materialov, različna struktura zaposlenih, različni nepredvideni odmiki od standardnih postopkov ...). Tako je rezultat dela enak rezultatu skupine in ne posameznika. Štejejo se le dobri izdelki, predani skladišču, in ne količina posameznih operacij na posameznih delovnih mestih. Vsi delavci v skupini oziroma oddelku so odvisni drug od drugega. V mesecu oktobru smo prešli tudi na nekoliko spremenjen obračun stimulacije, in sicer ne več na odstotek osnovne plače posameznika, temveč na fiksni denarni znesek za celoten oddelek (glede na doseganje učinkovitosti celotnega oddelka in ure posameznikove prisotnosti).

V ETI d.d. smo na različnih oddelkih z vsemi temi predvidenimi spremembami prišli različno daleč. Zadev se lotevamo postopoma, skladno z našo oceno kritičnosti posameznih programov (z vidika kakovosti izdelkov, njihove dobave, materialnih tokov, perspektivnosti programov ...). Veliko aktivnosti za vitko proizvodnjo je bilo v letu 2014 izvedenih tudi v našem drugem največjem hčerinskem podjetju ETI POLAM. V letu 2015 načrtujemo največ aktivnosti za ETI ELB Slovaška in za ETI d.d. na varovalnem programu v E I in v obeh oddelkih TK (Izlake in Steatit Kamnik).

Vitka proizvodnja nujno potrebuje zdravo delovno kulturo: veliko timskega dela, veliko komunikacije, zaupanja, veliko sprotnega reševanja sporov in problemov. Predvsem pa zahteva ogromno sprememb, ki jih sicer vsi podpiramo in odobravamo, želeli pa bi, da se izvajajo le pri drugih, ne pri nas.

✍ Mitja Brodar

Montaža ETI PROPLAST Izlake

Približuje se novo leto in v tem času pred petimi leti je bilo reorganizirano nekdanje podjetje ETI-gum. Hčerinska družba se je preoblikovala in nastal je sedanji ETI-PROPLAST d.o.o. Sestavljen je iz treh oddelkov: proizvodnja plastike, oddelek orodjarna in invalidska montaža. Naš oddelek je pred kratkim praznoval peto obletnico nastanka. Ob tej priložnosti je vodstvo pripravilo manjše presenečenje. Leta 2009 je bilo obnovljeno skladišče materiala in postavljena proizvodnja lo-

čilnikov. Začeli smo izdelovati ločilnike VLC 14, VLC 22, STV D02 in VL D01. Takrat je bilo v oddelku zaposlenih 12 žensk in 2 moška, vsi so v invalidsko montažo prišli iz različnih oddelkov matične družbe. Postopoma smo rasti in danes je v oddelku zaposlenih 58 delavk in delavcev. Pred dvema letoma se je proizvodnja posodobila in zdaj delo poteka po principu vitke linije. Postali smo učinkovitejši in fleksibilnejši, zato se je zmanjšala tudi zaloga materiala v proi-

zvodnji. Pred dvema letoma, ko smo na oddelku plastike prenehali izdelovati izdelke iz gume, smo razširili proizvodnjo na invalidski montaži. Od kooperanta smo predstavili program ločilnikov VLC 10 in prezaposlili večino zaposlenih na oddelku gume. Vseskozi smo posodabljali in obnavljali proizvodnjo. Večino opreme in strojev smo nadomestili z novimi in sodobnejšimi, ki so prijaznejši invalidom. Moram reči, da sem ponosen na vse zaposlene v našem oddelku, saj s skupnimi močmi uresničujemo postavljene cilje. Uspešnost potrjujemo tudi s tem, da v bližnji prihodnosti načrtujemo širitev oddelka. Našemu oddelku želim vse najboljše ob obletnici nastanka in še veliko uspehov v prihodnosti. Ker je prednovoletni čas, želim vsem zaposlenim v koncernu ETI vesele božične praznike ter zdravo in uspešno leto 2015.

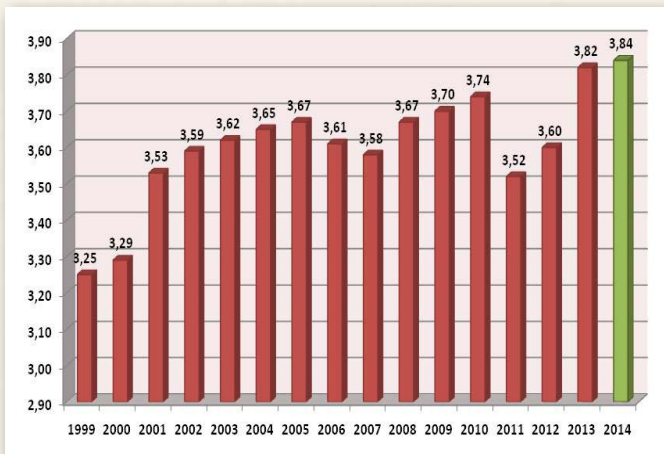
Ivo Žavbi, vodja invalidske montaže ETIPROPLAST

Rezultati ankete zadovoljstva z informacijskim sistemom skupine ETI

Tudi letos, čeprav nekoliko prej kot prejšnja leta, smo izvedli anketo merjenja zadovoljstva uporabnikov celotnega informacijskega sistema (v nadaljnjem besedilu: IS) skupine ETI. Vendar smo v primerjavi s preteklimi leti k sodelovanju vključili še vse uporabnike svojih proizvodnih hčerinskih podjetij. Ključ za izbiro ciljne skupine je bil namreč uporaba transakcijskega sistema Infor in sistemov, ki so neposredno povezani z njim (iWare, Business Intelligence - BI, Hyperion Planning - HP). Naš namen je preučiti, izmeriti in prikazati zadovoljstvo zaposlenih s celotnim IS skupine, vključno s področjem za informacijsko tehnologijo.

V matičnem podjetju in ETI Proplast je bila anketa izvedena šestnajstič, podobno kot prejšnja leta v intranetnem sistemu Lotus Notes, v preostalih proizvodnih hčerinskih podjetjih (ETI Polam, ETI Sarajevo, ETI ELB in ETI DE) pa smo za to uporabili spletno aplikacijo. Bistvenih razlik med vprašanji ni bilo. V nadaljevanju vam bomo predstavili gibanje rezultatov po letih in letošnje rezultate matičnega podjetja, razdeljene po posameznih vsebinskih sklopih, v primerjavi s hčerinskimi. Anketa je potekala anonimno, vsak pa je imel možnost, da je na koncu ankete vpisal svoje ime oz. matično številko in izmed teh smo z žrebom izbrali prejemnike promocijskih daril ETI.

Slika 1: Prikaz gibanja povprečne ocene zadovoljstva uporabnikov z IS matičnega podjetja po letih

Kot je razvidno iz slike 1, smo letos dosegli najvišjo povprečno oceno pri merjenju v matičnem podjetju in hčerinskem podjetju ETI Proplast. Ocena je zbir različnih sklopov vprašanj, ki obsegajo ocene zaposlenih v informatiki, strojne in programske opreme, poteka in informiranosti o projektih IT, do navodil pri vsakodnevem delu ter same zmožnosti uporabe vseh orodij. Na koncu pa so dodani tudi samoocena zmožnosti ter stopnje in želje po informiranosti in področja, na katerih bi želeli pridobiti nova znanja oz. jih osvežiti.

Detajlne ocene po zgoraj navedenih vsebinskih sklopih kažejo podobno sliko v matičnem podjetju in v hčerinskih podjetjih. Najbolj izstopa ocena zaposlenih v informatiki, kjer je najvišjo povprečno oceno dobila ocena komunikacijskih veščin, sledijo strokovnost, odzivnost in na koncu hitrost reševanja prijavljenih napak.

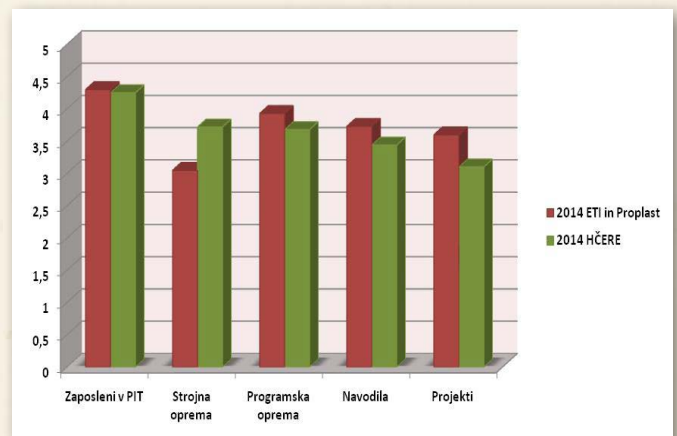
S strojno opremo pa so bolj zadovoljni v naših hčerinskih podjetjih kot v matičnem podjetju, kjer se je povprečna ocena v primerjavi s lanskim letom nekoliko izboljšala, vendar je kljub temu izmed vseh ocen najnižja. Bilo je kar nekaj komentarjev, češ da je čas naredil svoje in da se mora oprema hitreje zamenjati, saj ne sledi več zahtevam nove programske opreme. S tem se moramo strinjati, toda treba se je zavedati, da je predvsem od uspe-

hov poslovanja odvisen vložek v posodobitev tovrstne opreme. Zamenjave tovrstne opreme namreč potekajo po letnem planu, če pa se pojavi kakšna večja okvara, se tudi ta odpravi hitro, kolikor je mogoče.

Opazili smo, da so uporabniki povprečno bolj zadovoljni s programsko opremo v matičnem podjetju, najvišjo oceno so dobila orodja MS Office. To lahko pripišemo temu, da je uporaba teh orodij relativno preprosta in da je krog uporabnikov zelo širok, tako da se pomoč ob morebitnih problemih lahko dobi na spletu. Pisarniškim orodjem sledi ocena intranetnega sistema oz. ocena poštnega odjemalca ter sistema za poslovno obveščanje. Transakcijski sistem Infor je izmed vseh dobil najnižjo oceno, razen v hčerinskih podjetjih, kjer je nižjo oceno dobilo orodje za planiranje. Razlog za to je orodje, ki se uporablja enkrat na leto, znanje uporabnikov kljub razpoložljivim navodilom zbledi in ga je treba osvežiti vsaj na kakšni konferenci, kjer se zberejo vsi uporabniki skupine.

Prav tako so povprečna ocena navodil, njihova dostopnost, kakovost in seznanjenost z informacijskimi projekti dobile višjo povprečno oceno v matičnem podjetju kot v hčerinskih, čeprav je večina navodil prevedena v angleški jezik. V posameznih hčerinskih podjetjih so navodila pripravili ključni uporabniki v lokalnem jeziku. Dostopnost do navodil naj ne bi bila vprašljiva, saj so navodila prek povezav na dokumentnem sistemu skupine ali neposredno v aplikaciji (BI) oz. periodično poslana ključnim uporabnikom skupine. Kot kažejo rezultati, bo treba v prihodnje uporabnike še pogosteje obveščati o vsakršni spremembi v IS skupine (nova, popravljena oz. dopolnjena navodila ipd.) in jih tudi aktivneje (predvsem v proizvodnih hčerinskih podjetjih) vključevati v informacijske projekte skupine. S sedanjim transakcijskim sistemom smo namreč postali povezani kot nikoli prej in vsaka sprememba v skupini mora biti dogovorjena in medsebojno usklajena, preden je uvedena. Vedno pa bodo zaradi narave dela in posebnosti posameznih trgov, na katerih nastopajo hčerinska podjetja skupine ETI, določene izjeme pri podpori poslovanja in samem poročanju. Vse te izjeme moramo uspešno informacijsko pokriti, da ne bo prihajalo do nezadovoljstva uporabnikov in skupine ETI.

Iz ankete je mogoče razbrati, da se uporabniki čutijo sposobne in zmožne za uporabo orodij, ki jih uporabljajo pri vsakodnevni opravilih, kljub temu pa jih je veliko izrazilo željo po osvežitvi

Slika 2: Primerjava povprečnih ocen matičnega podjetja in proizvodnih hčera skupine

in poglobitvi znanj o transakcijskem sistemu Infor, sistemu za poslovno obveščanje in letno planiranje. To bomo poskušali iz-

boljšati interno v različnih delavnicah, kjer bodo uporabniki sodelovali s ključnimi uporabniki in sodelavci v informatiki.

V informatiki se zavedamo, da nove tehnologije (oblačne storitve, učenje in pomoč na daljavo, uporaba raznih pametnih naprav ipd.) počasi in neopazno spreminjajo razumevanje in delovanje IS. Prav zato si prizadevamo, da bi sledili tem trendom in čim bolj olajšali delo svojim uporabnikom, s to anketo pa želimo pridobiti dragocene informacije o tem, kako uporabniki vidijo in razumejo IS skupine in katera so tista področja, ki jih je treba

izboljšati. Verjamemo, da smo na dobri poti, kar tudi potrjujejo izsledki ankete. Povprečna ocena zadovoljstva zadnjih nekaj let se nenehno zvišuje, čeprav je bila že lani na visoki ravni.

Ob koncu se vsem, ki ste sodelovali pri anketi merjenja zadovoljstva IS skupine ETI, iskreno zahvaljujemo!

Iztok Vozelj

Izobraževanje

ETI

Šola vodenja ETI kot del modela upravljanja človeških virov

V letu 2014 smo se v ETI-ju odločili dvigniti razvojno raven kadrovske funkcije. Eden prvih in vidnejših ukrepov je razvoj kadrov, natančneje razvoj vodij.

Projekt razvoj vodij je bil sestavljen iz dveh delov: prvi, spomladanski del, je bil namenjen ocenjevanju vodstvenih kompetenc, drugi del, jesenski, pa razvoju tistih kompetenc, ki so se pri ocenjevanju izkazale kot področja, potrebna razvoja.

V dejavnosti je vključenih 28 vodij, od najvišjega vodstva do vodij organizacijskih enot, služb in področij; torej vsi najodgovornejši vodje, ki niso vodje le po nazivu, temveč se dnevno ukvarjajo z vodenjem sodelavcev. Spomladi smo se srečali na štirih delavnicah in smo ob pomoči dr. Špele Frlec, zunanje sodelavke, postavili kompetenčni profil vodje ETI. Ta profil zajema kompetence, nujno potrebne za uspešno in učinkovito vodenje: znanje, veščine, spretnosti in sposobnosti, ki jih uporabljamo na delovnem mestu. Sestavljen je iz naslednjih osmih kompetenc: strateško delovanje, generiranje in upravljanje sprememb, osredotočenost na odjemalca, vodenje sodelavcev, osebna integriteta, odličnost v stroki in širina znanj ter doseganje skupnih ciljev in rezultatov.

Kompetenčni profil je bil uporabljen kot podlaga za izdelavo instrumenta, ki nam je pomagal izmeriti izraznost teh kompetenc pri vodjih. Pri ocenjevanju je sodelovalo veliko sodelavcev, saj smo se odločili za metodo 360 stopinj. To pomeni, da se vsak od vodij oceni z več zornih kotov: vodja oceni sebe, ocenijo ga sodelavci na isti hierarhični ravni in vodni sodelavci. V kadrovski službi smo pri izboru ocenjevalcev izbrali tiste sodelavce, ki kar največ sodelujejo z ocenjevanim in so lahko podali najobjektivnejšo oceno. Po delavnici, na kateri so se

vodje naučili brati in razumeti rezultate ocenjevanja kompetenc, so vsak zase pripravili predlog programa razvoja, ki so ga predstavili in uskladili s svojimi vodji.

Na podlagi predlogov, želja in potreb udeležencev smo v kadrovski službi pripravili program razvoja za tista področja kompetenc, ki so se pri večini vodij izkazala kot področja, na katerih lahko vodstvena vedenja še izboljšamo. Postavili smo program **Šole vodenja**, ki je z vidika uporabljenih metod in pristopov raznoliko zasnovan in omogoča delo na praktičnih primerih, aktivno eksperimentiranje v okolju, ki to omogoča, in pridobivanje teoretičnih znanj ter konkretno izkušnjo – preverjanje novo pridobljenih znanj in veščin v praksi, izmenjavo izkušenj z drugimi vodji in možnost individualnega posvetovanja s strokovnjaki, ki sodelujejo pri izvajanju programa Šola vodenja. Temelj je izkustveno učenje, za katerega je značilna združitev izkušnje s teorijo, z abstraktnim razmišljanjem. Osrednja ideja tega načina učenja je, da je učenje najuspešnejše, če tisto, kar se učimo, tudi delamo, in če smo pri tem dejansko dejavni.

Program Šole vodenja je sestavljen iz več dejavnosti – modulov – za vsako posamično temo, ki si mesečno sledijo. Od oktobra 2014 do junija 2015 si po programu sledi devet modulov. Prvi, uvodni modul, in drugi sta že za nami. Ker smo se odločili, da vas sproti obveščamo, kaj se v programu Šole vodenja dogaja, naj povem, da je bil prvi modul posvečen predvsem predstavitvi programa Šole vodenja in vsebin, ki smo jih vključili, nekaj časa pa smo posvetili zanimivi temi – samoprepričanem. Gre za prepričanja o sebi, ki so (verjeli ali ne) pogosto zmotna. To, da so tudi vodje le ljudje in da se lahko tudi zmotijo, ko ocenjujejo sebe, je bilo sporočilo, ki je, če ga sprejmemo, dobra popotnica za razmišljanja o tem,

kako morajo biti previdni, ko ocenjujejo tiste, ki jih vodijo. Vodenje torej je in ostaja zahtevno in zelo odgovorno delo.

Drugi modul, ki je potekal v mesecu novembru in bil posvečen motivaciji in motiviranju sodelavcev, je vodil gospod Radovan Kragelj, industrijski psiholog. Pojasnil je, da je motivacija zelo izmisljiva tema in predvsem, da motiviranje sodelavcev ni odgovornost kadrovske službe, temveč ena temeljnih nalog vodij. Predstavil je procese, ki vplivajo na motivacijo, kot na primer socialna primerjava – primerjanje med sodelavci in kako pomembno je, da za enak vložek sodelavci dobijo enako nagrado. Govor je bil tudi o tem, kako je pomembno, da si vsak vodja zna zagotoviti socialno moč, ki mu je ne prinaša naziv vodje, temveč osebne lastnosti oziroma pristop, ki ga ima do sodelavcev. Temeljne vsebine, ki smo jih obravnavali, so t. i. dejavniki motivacije, od katerih je predavatelj navedel pet ključnih: raznolikost dela, pomembnost dela, celovitost dela, samostojnost pri delu in povratna informacija.

V tem prispevku smo se, kot vidite, posvetili predstavitvi programa Šola vodenja kot sestavnega dela razvoja kadrov in modela upravljanja človeških virov v ETI-ju.

In še misel ob sklepu tokratnega prispevka: *Ne glede na to, kako izkušeni, učeni ali kompetentni smo, nikoli ne moremo biti tako zelo izkušeni, tako zelo učeni ali tako zelo kompetentni, da bi bili lahko tako predrzni in zanemarili potrebo po neprestanem višanju poklicnih kompetenc.*

Rosita Razpotnik

Projekt interne komunikacije

V mesecu novembru je v našem podjetju potekal projekt »Interna komunikacija«. Ker je komunikacija sestavni del našega vsakodnevnega dela, smo vsi nekako vpleteni vanjo.

1. Zakaj projekt interne komunikacije

Podjetje ustvarjamo ljudje. Prav zato je tako zelo pomembno, da se med seboj sporazumevamo, pogovarjamo, poslušamo in upoštevamo. Drugi prav tako pomemben razlog za dnevno medsebojno komunikacijo je dejstvo, da je srečen in zadovoljen samo uspešen delavec. S pretokom točnih informacij bomo bolje in pravilno obveščeni o dogodkih in rezultatih, povezanih z našim delom. To pa seveda vpliva na našo vključenost v delovno skupino in spodbuja timsko delo, ki je med drugim tudi ena izmed vrednot našega podjetja.

2. Kaj pomeni interna komunikacija

Da bi bil pretok informacij čim bolj zanesljiv, točen in pravočasen, smo uvedli kratke dnevne sestanke delovnih skupin. Poudarek je na kontinuiranem dnevnem izvajanju sestankov in ne samo takrat, ko nastanejo težave ali je treba povedati »kaj takega«, kakor radi rečemo. Nobenega razloga ni, da bi govorili samo o težavah in problemih. Nasprotno, saj je sleherni delovni dan »kaj takega«, o čemer se delovna skupina pogovarja. Seznanimo se z rezultati svojega dela: ali smo dosegli postavljene cilje, koliko smo realizirali proizvodni plan, kako smo bili pri tem učinkoviti, ali je naše delovno okolje urejeno in pospravljeno, torej varno. O tem se pogovarjamo tudi, ko smo uspešni in učinkoviti. In vemo, da smo na pravi poti in delamo tako še naprej. Spoznavamo naša razmišljanja in delimo izkušnje s sodelavci. Upoštevamo in razumemo drug drugega.

3. Kako poteka interna komunikacija

Dnevni sestanki ob infotabliah so kratki sestanki delovnih skupin. Trajajo okvirno 5 minut, včasih lahko tudi manj ali več. To so informativni sestanki in nikakor niso dolgi, na njih se ne rešuje zahtevnejša problematika, ko se povabijo npr. tehnolog, orodjar, kontrolor kakovosti oz. tiste strokovne službe, ki jih problem zadeva in morajo biti z njim seznanjene.

Vsebina infotable

Info tabla	
LAYOUT + 5S METODA	MATRIKA USPOSOBLJENOSTI
DNEVNI PLAN/REALIZACIJA	KAKOVOST (izmet, reklamacije, dnevni problemi)
UČINKOVITOST/PRODUKTIVNOST	
RAZPORED DELA	DNEVNA OBVESTILA
	POBUDE

Vsebina sestanka je definirana na infotabli. V ta namen so potekale delavnice za oblikovanje vsebine infotable in način zajemanja podatkov za poročanje.

Sestanek ob infotabli ni edina komunikacija delovne skupine, ampak je sistematična in sistemsko uvedena komunikacija

posamezne delovne skupine. Zato je prisotnost vseh delavcev na tem sestanku del delovnega dne in delovna obveznost.

Primer infotable

4. Kdo so komunikatorji

Za komunikacijo v proizvodni enoti (oddelku, liniji, skupini) je odgovoren neposredni vodja oz. mojster. Mojster mora priskrbeti informacije in podatke za dnevni sestanek. V njegovi odsotnosti dnevni sestanek izvaja komunikator. Naloga komunikatorja je torej izvedba dnevnega sestanka z delovno skupino ob infotabli.

Ker vodenje sestankov zahteva komunikacijske veščine, smo organizirali usposabljanje komunikatorjev iz vseh proizvodnih enot in skladišč. Pri tem nam je pomagala zunanja sodelavka mag. Darja Sušnik. Usposabljanje je potekalo v obliki delavnic, na katerih so se komunikatorji seznanili z osnovami komunikacije v skupini. Prvi sklop delavnic je bil namenjen spoznavanju veččin komuniciranja: kako prenašati informacije v delovno skupino in kako sprejemati informacije delovne skupine. Pri komunikaciji ni pomembno le obvladati govorjenja,

ampak tudi znati poslušati in slišati. Treba se je vprašati, kako nas razumejo drugi in kako jih s pravilno komunikacijo spodbujamo.

V drugem sklopu delavnic je bila metoda pridobivanja veččine komunikacije proaktivna. Improvizirali smo delovno skupino v proizvodnji. Komunikatorji so izvajali dnevni sestanek ob infotabli v učni skupini. Drugi udeleženci delavnice so predstavljali delovno skupino in z različnimi vprašanji komunikatorja postavili v situacijo »resničnega sestanka«.

Delo Sveta delavcev podjetja ETI d.d. od poletja

V tem obdobju smo največ časa posvetili predvideni reorganizaciji tehničnega področja.

Predsednik uprave gospod Kogej vidi reorganizacijo takole :

Naš cilj je povečati osredotočanje na izdelke ter skupno in učinkovito reševanje nastalih težav, zato da bi se povečala dodana vrednost.

Tehnično področje naj bi bilo organizirano v štirih enotah:

1. stikalna tehnika,
2. varovalke + ločilniki,
3. keramični izdelki,
4. Steatit Kamnik.

Vsaka enota bi imela vodje, procesne inženirje (tehnologi), kontrolo kakovosti, orodjarje, aplikativni razvoj, neposredne vodje in proizvodne delavce.

Način dela bi bil tak, da bi vsaka enota imela skupni cilj, stimulacija bi bila vezana na cilje, vsi zaposleni pa bi se aktivno ukvarjali s problematiko v enoti.

Zadolžitve zaposlenih: v enoti bi bili podrejeni vodji enote, ki bi določal naloge. Cilji bi se spremljali dnevno, problemi bi se vsak dan aktivno reševali, ker bi si tehnične službe pomagale.

Razvoj bi se delil na:

- bazični razvoj novih izdelkov,
- aplikativni razvoj.

Terminski plan je bil najprej predviden za začetek oktobra, toda urediti je treba še prostore in fizično prerazporediti člane, kar ne pomeni, da se začetek take organizacije odloži.

Ker je SD menil, da je potreben še pogovor s sodelavci v razvoju, sta bila september in oktober namenjena skupinskim in individualnim razgovorom, začetek takega delovanja pa je bil odložen z oktobra na 1. januar.

Skupaj s sindikatom smo pripravili tudi širšo predstavitev nagrajevanj na vitkih linijah, ki so se že udeležila 1. oktobra, obširnejši članek o tem pa je objavljen tudi v tej številki.

Precej časa smo posvetili spremembi raznih OP-jev in NOP-jev za svoje standarde. Spet se je izkazalo, da imamo zaposleni in vodstvo precej različne poglede, kar kažeta tudi zadnja dva zapisnika sej sveta delavcev.

tako da se je komunikator seznanil z različnimi situacijami in vprašanji, ki jih lahko pričakuje. Ko smo končali vajo, smo skupaj analizirali komunikatorjevo izvedbo sestanka, ugotavljali, kaj je bilo dobro in katere dele komunikacije bi lahko še izboljšali. Tako smo se vsi učili od vseh, komunikator pa je pridobil prvo izkušnjo nastopa pred skupino.

Tretji sklop delavnic je bila izvedba sestanka v praksi. Učna skupina se je zbrala v proizvodnji ob infotabli skupaj z delavci. Komunikator je izvedel dnevni sestanek z delovno skupino.

5. Kdo vse je zajet v projekt interne komunikacije

Delovne skupine v proizvodnji, kjer izvajajo dnevni sestanek ob infotabli

Lokacija	skupina
ETI PROPLAST	Plastika
	Montaža Izlake
	Orodjarna strojna
	Orodjarna ročna
ETI EI – lokacija Izlake	VV
	D program in CH program
	Kovinski polizdelki
	KZS
	EFI
TK	FI releji
	Mokri stisk
	NV in MVI
	Surova, brusilna
Skladišča	OMAS
	Specialni izdelki
	TK
Lokacija Kamnik	Materialno skladišče
	Skladišče gotovih izdelkov
	Kamnik
Lokacija Kamnik	Steatit
	Montaža
Lokacija Trbovlje	Proizvodnja NV, JM

✍ Mag. Darja Sušnik, Rosita Razpotnik

✍ Aleksandra Povhe

SEZNAM DELOVNIH DNI, PROSTIH SOBOT, NEDELJ IN PRAZNIKOV V LETU 2014 ZA 40-URNI DELOV

2015	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
JANUAR 2015	ČET P	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D
FEBRUAR 2015	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED P	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED
MAREC 2015	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED
APRIL 2015	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED P	PON P	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D
MAJ 2015	PET P	SOB P	NED P	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D
JUNIJ 2015	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D
JULIJ 2015	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D
AVGUST 2015	SOB SOB	NED NED	PON KLD	TOR KLD	SRE KLD	ČET KLD	PET KLD	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB P	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB
SEPTEMBER 2015	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D
OKTOBER 2015	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D
NOVEMBER 2015	NED NED P	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED
DECEMBER 2015	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D

JANUAR 2016	PET P	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D
-------------	----------	------------	------------	----------	----------	----------	----------	----------	------------	------------	----------	----------	----------	----------	----------	------------	------------	----------	----------	----------	----------	----------

OPOMBA:

V PRIMERU SPREMENJENIH OKOLIŠČIN (NAPR. VEČJEGA OBSEGA NAROČIL...) SI UPRAVA PRIDRUŽUJE PRAVICO DO SPREMENJENIH

LEGENDA:

D - DELOVNIK
P - PRAZNIK
SOB - SOBOTA
NED - NEDELJA
KLD - KOLEKTIVNI DOPUST

PRAZNIKI:

1. januar:	Novo leto	25. junij:	Dan za
8. februar:	Prešernov dan	15. avgust:	Velikonočni ponedeljek
5. april:	Velika noč	31. oktober:	Dan za
6. april:	Velikonočni ponedeljek	1. november:	Dan za
27. april:	Dan upora proti okupatorju	25. december:	Božič
1. in 2. maj:	Praznik dela	26. december:	Dan za

NI TEDEN

23	24	25	26	27	28	29	30	31	KOLED. DNEVI	DELA PROSTI DNEVI				PLANIR. DELO			PLAČ. URE
										P	SOB	NED	SK	D DEL.DN.	KLD KOL.DOP	DEL. URE	
PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB									
D	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	31	1	5	4	10	21	0	168	176
PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	XXX	XXX	XXX									
D	D	D	D	D	SOB	XXX	XXX	XXX	28	0	4	4	8	20	0	160	160
PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR									
D	D	D	D	D	SOB	NED	D	D	31	0	4	5	9	22	0	176	176
ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	XXX									
D	D	SOB	NED	P	D	D	D	XXX	30	2	4	4	10	20	0	160	176
SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED									
SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	NED	31	1	5	5	11	20	0	160	168
TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	XXX									
D	D	P	D	SOB	NED	D	D	XXX	30	1	4	4	9	21	0	168	176
ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET									
D	D	SOB	NED	D	D	D	D	D	31	0	4	4	8	23	0	184	184
NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON									
NED	D	D	D	D	D	SOB	NED	D	31	0	5	5	10	16	5	128	168
SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	XXX									
D	D	D	SOB	NED	D	D	D	XXX	30	0	4	4	8	22	0	176	176
PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB									
D	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB P	31	0	5	4	9	22	0	176	176
PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	XXX									
D	D	D	D	D	SOB	NED	D	XXX	30	0	4	5	9	21	0	168	168
SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET									
D	P	P	SOB P	NED	D	D	D	D	31	1	4	4	9	22	0	176	184

SKUPAJ 2015	365	6	52	52	110	250	5	2000	2088
--------------------	------------	----------	-----------	-----------	------------	------------	----------	-------------	-------------

SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED
SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	NED

OB PLANA DELOVNEGA ČASA

državnosti
i Šmaren
reformacije
spomina na mrtve
samostojnosti

Ko se bliža čas inventur ali letnih popisov, se veliko ljudi sprašuje, čemu je to potrebno. Verjeto veste, da podatki, ki jih dobimo na podlagi popisa, potrjujejo višino kapitala, višino davčne osnove in poslovnega izida firme.

Vse zaloge je treba v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah enkrat letno preveriti. V družbi ETI d.d. delamo v skladu s Pravilnikom o popisu. V njem je določeno, kdaj in kako se opravi popis in kdaj in kako se uskladi knjižno stanje z dejanskim stanjem.

Ta pravilnik določa tudi postopek, način in roke za popis. V pravilniku je urejeno imenovanje komisij, predmet popisa, čas popisa, vodenje organizacije popisa, popisne komisije in njihove naloge, priprava sredstev za popis, izločanje poškodovanih in zastarelih sredstev, posebnosti pri popisu, primerjanje dejanskega in knjižnega stanja, poročilo o popisu, predlogi za likvidacijo in predlog knjiženja popisnih razlik v knjigovodstvu. V družbi ETI d. d. letno opravimo 24 inventur (vsa skladišča, nedokončana proizvodnja).

Predmet popisa so:

- neopredmetena dolgoročna sredstva in opredmetena osnovna sredstva
- zaloge surovin in materiala, proizvodov in blaga
- gotovina v blagajni
- denarna sredstva na računih
- vrednostni papirji
- terjatve in obveznosti
- kapital (tudi osnovna sredstva) in dolgoročne rezervacije

Redni letni popis se opravi po terminskem planu, ki ga pripravi odgovorni v PNL – LCT pa sprejme uprava. Člane popisnih komisij predlagajo odgovorne osebe posameznih področij, potrdi jih uprava družbe. Načelo ločenosti evidence zahteva, da poslov ne sme popisovati oseba, ki to delo opravlja. Vodja popisa skrbi oziroma odgovarja za pravočasnost in pravilnost.

V nadaljevanju bom na kratko opisal, kako je potekal postopek popisa v materialnem skladišču EI na lokaciji Izlake.

Skladiščniki, ki delajo v skladišču, so morali pred popisom zaznamovati in urediti skladišče za lažjo izvedbo samega popisa. Tričlanska popisna komisija pripravi popisne liste, ki morajo vsebovati vse potrebne elemente za pravilen popis posameznih sredstev. Popisni listi se izpisujejo posamezno za vsako lokacijo v skladišču posebej.

Poleg popisne komisije, ki jo imenuje uprava, je na sami inventuri prisotnih več dodatnih članov za hitrejši popis. Pred začetkom inventure predsednik popisne komisije razloži postopek popisa in razdeli popisne liste, kjer je označeno, kaj je na določeni lokaciji.

Predsednik določi več skupin dveh ali treh članov. Eden je skladiščnik, ki dela s terminalom in po potrebi z viličarjem, in administrator, ki popiše vsa sredstva na lokaciji. Člani skupin ugotavljajo dejansko stanje na določeni lokaciji. Popisati se morajo vsa sredstva, ki so v originalni embalaži na osnovi de-

klariranih oznak, in sredstva, ki jih je treba tehtati, prešteti ali kako drugače izmeriti.

Delo v materialnem skladišču je potekalo dokaj gladko in brez večjih težav. Po končanem popisu je popisna komisija naredila še izpis morebitnih neobdelanih sredstev. Ker je v tem primeru ostalo nekaj sredstev nepopisanih, so popisovalci popisali še ta sredstva. Po končanem popisu neobdelanih sredstev se naredi še izpis primerjave stanja popisa pred popisom in po njem. Potem se naredijo kontrole, kjer so razlike med dejanskim in knjižnim stanjem. Nekatere presežke sredstev smo pobotali z ugotovljenimi primanjkljaji, vendar samo pri zamenjavi podobnih vrst ali dimenzij. Po končanem popisu so člani popisnih komisij še pospravili skladišče.

Komisija ob koncu inventure napiše poročilo, ki vsebuje ugotovljene razlike med dejanskim in knjižnim stanjem, pripombe in pojasnila delavcev, odgovornih za popisana sredstva o ugotovljenih razlikah, in posreduje predloge in ugotovitve o popisu.

V zvezi s popisom še zanimivost, da nas je obiskala članica revizijske hiše Deloitte. Naključno je izbrala šest že popisanih sredstev iz popisnih listov in še šest sredstev, ki jih je našla na

posameznih lokacijah. Pri pregledu ni ugotovila nobenih razlik. Vsi, ki so sodelovali v pri inventuri, so svoje delo opravili hitro in natančno. S tem člankom se jim tudi zahvaljujem.

✍ Danilo Lipovšek

Dan odprtih vrat slovenskega gospodarstva za mladino in starše

V četrtek, 27. novembra, smo v naši družbi odprli vrata učenec devetih razredov zasavskih osnovnih šol in njihovim staršem. V sodelovanju z Gospodarsko zbornico Slovenije, ki je bila pobudnica vseslovenske akcije »Dan odprtih vrat slovenskega gospodarstva za mladino in starše«, in Zavodom za zaposlovanje smo tridesetim udeležencem predstavili družbo in perspektivne poklice, peljali pa smo jih tudi na ogled proizvodnje.

Cilj tega dne je bil mladim pomagati pri poklicnem odločanju, saj se prav zdaj devetošolci odločajo za karierno pot. Mnogi imajo še vedno napačno predstavo o izredno težkih delovnih

razmerah v nekaterih poklicih ter menijo, da so mnogi med njimi umazani in nepriznani. Boljši vpogled v delovna okolja, opazovanje delovnega procesa in natančnejša predstavitev poklicev pomagajo razbiti predsodke o manj in bolj priljubljenih in spoštovanih poklicih. Učencem in njihovim staršem smo predstavili perspektivne poklice, ki jih družba potrebuje in zaposluje, predvsem poklice strojne in elektrosmeri vseh stopenj, od orodjarja, posluževalca zahtevnejših naprav do konstruktorjev in raziskovalcev.

✍ Rosita Razpotnik

Miklavževanje

Prišli so dnevi, ko jutra dišijo po praznikih in zimski pravljici, ko otroci in odrasli komaj čakamo na obisk treh dobrih mož.

Prvi je naše otroke obiskal v soboto, 6.12.2014. Nerodna in Godrnjavček sta se najprej trudila okrasiti jelko, katero jima je s pomočjo naših najmlajših uspelo, potem pa smo s skupnimi močmi priklicali Miklavža, ki je vsem pridnim otrokom razdelil darila.

✍ Rosita Razpotnik

Predstavitev – Roman Filipič

ETI sem se pridružil ob koncu letošnjega poletja. Odločitev, da zaradi objektivnih razlogov zapustim prejšnje podjetje, je zorela že nekaj časa, vendar jo je bilo kljub temu izredno težko sprejeti. Korak je bil tolikanj težji, ker je bila to moja prva zaposlitev, v celotnem obdobju sem opravljal zelo različna dela, projekte, ki so pomagali ohranjati navdušeno zanimanje in omogočali osebno, strokovno rast, pa vendarle je vse odvijalo v eni in isti organizaciji. Človeško je ostati v udobju, imeti občutek, da dobro poznaš snov in deležnike, kar omogoča, da se rešitve težav pogosto ponudijo na dlani. Toda pretehtal je izziv, da gre za spremembo notranjega in zunanjega okolja, proizvodnega programa, celo jezika. Doma smo se primerno pripravili in pravočasno lotili »reorganizacije«, tako sem glede tega popolnoma brez skrbi. Verjetno je Andrej Šifrer prav za take primere eno od svojih pesmi naslovil »Kdaj si zadnjič kakšno stvar naredil prvič?«.

Po treh mesecih izkušenj z vami lahko z gotovostjo trdim, da sem zadovoljen, da

se je tako razpletlo. Veselijo me korektni, strokovni odnosi, ob uvajanju sem spoznal ključne procese z odgovornimi in prejel številne informacije, ki mi pomagajo pri izvajanju nalog, zaradi katerih ste me sprejeli medse. Naj se ob tej priložnosti zahvalim vsem v prodaji, produktnem vodenju, marketingu, informatiki, kadrovske službi, finančah in vsem številnim drugim, ki ste pomagali pri premagovanju prvih ovir in odprto delili svoje izkušnje z menoj. Priporočam se za še kdaj. Verjamem, da se bo naše delo pokazalo tudi v rezultatih prihodnjih let. Zavedam se, da bo do ponovne pridobitve omenjenega občutka potrebno veliko trdega dela in časa. A to je lahko tudi prednost, pogledi na svet in posel so različni, poleg tega se tudi ta stalno spreminja.

Že moje ime asociira na deželo (Romania), kjer je po novem moj prvi dom. Iz tega se pogosto razvije kakšna dobronamerna šala, ki preмага trenutke tišine ali nelagodja ob prvih srečanjih. Sicer sem iz Komende, kjer sva si z ženo pred dobrimi enaindvajsetimi leti ustvarila dom. Otroci Blaž, Klara in Lucija so dejansko že odrasli. Sodobna tehnologija pripomore, da smo ostali povezani tudi kot družina. Dneve, ko

sem v Sloveniji, poskušamo kar najbolje izkoristiti, saj se zavedamo, da je čas neobnovljiv vir.

Zelo rad imam šport, od teka, kolesarjenja, rolanja s palicami, inline hokeja, gorništa v dobri družbi ... Res so v zadnjem obdobju, razen občasnega teka, ki mi omogoča odlično sprostitev, vse druge dejavnosti na stranskem tiru. S prijatelji včasih radi preizkusimo svojo voljo in vztrajnost tudi na katerem od zahtevnejših tekov (Logarska ultra, Gorski maraton Gm40). Cilj je preteči stotico. Na koledarju bom Ljubljanskemu maratonu dodal maraton v Bukarešti. Tek je vseč tudi ženi in hčeri.

V Romuniji se dobro počutim, z ekipo smo se že kar dodobra spoznali, izzivov nam ne manjka in čas bliskovito mineva. Učim se romunsko, ki pa z jeziki, ki jih znam, nima veliko skupnega. Na srečo nekaj sodelavcev govori angleško, Vasilije, ki ga dobro poznate, tudi srbsko. Nekdo je zapisal modro misel: NEUSPEH NE OBSTAJA, SO SAMO LJUDJE, KI NE VZTRAJAJO DOVOLJ DOLGO.

LA REVEDERE! (Na svidenje!)

✍ Roman Filipič

Najboljši delavci in jubilanți ...

Meseca oktobra smo v sklopu praznovanja praznika družbe ETI pripravili krajši sprejem najboljših delavcev družb ETI in ETI PROPLAST in sprejem jubilanťov – zaposlenih v družbah ETI in ETI PROPLAST skupaj že 30 ali 40 let.

Najboljši delavci

Jubilanti ETI

Jubilanti ETI PROPLAST

✍ Marinka Kovač

Petdeset let delovanja PIGD ETI Izlake

Gasilci smo bili, smo in ostajamo tudi v prihodnje nepogrešljiv pomočnik ljudem v različnih stiskah. Včasih je bil to največkrat požar, danes pa nam narava vse pogosteje ponagaja še drugače: z vetrovi, poplavami in žledom.

Preprečevanje in gašenje požara je zelo stara človekova dejavnost, saj so, recimo, gasilsko službo v naših krajih organizirali že Rimljani, sredi 18. stoletja pa so bili izdani tudi prvi »požarni in gasilni redi« na Slovenskem. Septembra 1869 so prvo »požarno brambo« oziroma prostovoljno gasilsko društvo ustanovili v Metliki, kmalu zatem pa tudi še v nekaterih drugih krajih po Sloveniji. Ideja prostovoljnega gasilstva se je hitro širila po Kranjskem, Štajerskem in Koroškem. Ljudje so jo dobro sprejeli predvsem zaradi organizirane in učinkovite obrambe pred požari, druženja in pripadnosti neki ideji oziroma organizaciji. Zdaj imamo v Sloveniji okoli 1300 društev z okoli 150.000 člani, in ne pravijo zaman, da je vsak drugi Slovenec gasilec.

Naše društvo, prostovoljno industrijsko društvo ETI Izlake, sicer nima tako bogate tradicije, a zato ideja gasilstva ni nič manjša in osnovno poslanstvo društva nič manj plemenito. Zamisel o ustanovitvi gasilskega društva v okviru naše delovne organizacije je stara več kot pol stoletja, do njene uresničitve pa je prišlo leta 1964, ko so 20. julija v izlaški kinodvorani na ustanovnem občnem zboru ustanovili Prostovoljno industrijsko gasilsko društvo ETI Izlake. Ustanovni člani so bili: Ivan Mali, Franc Vidmar, Pavel Turnšek, Franc Rebolj, Drago Cukjati, Viktor Dmrovšek, Marjan Razpotnik, Mirko Zorec, Mirko Kožar, Rozalija Rozina, Pavel Zupančič in Terezija Sešlar. Veseli me, da jih je nekaj danes tu med nami. Žal so nekateri že pokojni. Vsak nov začetek je povezan s porodnimi težavami, a navdušenje prvih članov in njihova neomajna volja sta bila porok, da bo društvo rastle, se razvijalo in postalo v ponos ne samo našemu podjetju, ampak celotnemu kraju.

Prva oprema našega društva je bila v začetnih letih bolj skromna; opremo so naši gasilci nekaj časa po tovarni vozili kar z ročnimi vozički, za intervencije zunaj tovarne pa so imeli na voljo tovarniški tovornjak. Motorno črpalko Savica, ki so jo v tovarni kupili leta 1962, smo leta 1972 zamenjali s črpalko Rosenbauer, ki se še danes uporablja. Leta 1980 smo v dar od GZ Zagorje dobili prvo vozilo – potniški kombi – ki so ga gasilci preuredili v gasilsko vozilo. Leta 1988 je vodstvo družbe gasilcem podarilo dve leti star kombi Trafik, društvo ga je dalo preurediti v kakovostno gasilsko vozilo z vso opremo za intervencije. V vseh teh letih pa smo nakupili tudi preostalo gasilsko opremo. Danes lahko rečemo, da smo sodobno industrijsko gasilsko društvo, ki je vedno pripravljeno na morebitno intervencijo v tovarni ali zunaj nje. K sreči pa smo v vseh teh letih opremo pogosteje uporabljali za vaje kot za intervencije in upam, da bo tako tudi v prihodnje.

Danes so vsa slovenska gasilska društva dobro opremljena, ideja gasilstva pa med našimi ljudmi živi naprej, saj kljub tehniki še vedno ne gre brez požrtvovalnih gasilcev. Znanja pa nam tako ali tako nikoli ni primanjkovalo, saj so se že ustanovni člani pred petdesetimi leti dobro zavedali, da je osnova kakršnega koli uspešnega delovanja človek, ki ve, kaj hoče, in hkrati tudi človek, ki ve, da tudi najsodobnejša oprema kaj malo velja, če je ne uporablja gasilec, oborožen z znanjem. Že prvi poveljnik PIGD ETI Pavel Turnšek je bil za tiste čase izjemno dobro strokovno podkovan, njegovemu zgledu pa so v vseh letih delovanja našega društva sledili vsi njegovi člani.

Ponosni smo tudi na prapor, ki smo ga razvili ob 40-letnici našega društva, saj ga krasi sv. Florjan, zavetnik vseh slovenskih gasilcev. In če je sv. Florjan zavetnik gasilcev, smo prek njega in svojega dela postali pravi zavetniki ljudi tudi gasilci. S svojo budnostjo, delom, znanjem in voljo pa smo gasilci PIGD ETI postali tudi zavetniki svoje tovarne in ljudi, ki v njej delamo. Veseli me, da se lahko ob praznovanju 50-letnice delovanja pohvalimo s pridobitvijo – malo mlajšim gasilskim kombijem za prevoz moštva in novo orodno prikolico, ki ju bomo danes tudi slovesno prevzeli.

Ponosna sem tudi na to, da nam je uspelo izdati brošuro **Petdeset let PIGD ETI Izlake**, v kateri je zabeležen pregled preteklega delovanja društva, predvsem pa je to hvaležen pisni spomin na vse tiste, ki so zgodovini gasilskega društva dali osebni pečat.

Naše osnovno poslanstvo je seveda vseskozi povezano z našo tovarno, vedno pa smo pripravljeni priskočiti tudi na pomoč sokrajanom, kar smo ob letošnjem žledu tudi dokazali.

Društvo ima trenutno 54 članov, v zadnjih enajstih letih imamo ponovno zelo aktivno žensko desetino, na kar smo seveda zelo ponosni. Veliko časa in energije gasilci ETI-ja posvečamo predvsem preventivi, ozaveščanju in izobraževanju naših članov in vseh delavcev našega podjetja.

Veliko zahvalo za delovanje našega društva moram izreči vodstvu podjetja, ki se zaveda, kaj pomeni organizirano in opremljeno lastno gasilsko društvo in z znanjem oboroženi člani tega društva. Brez podpore nekdanjih in sedanjih vodilnih mož podjetja seveda ne bi mogli biti tako uspešni in učinkoviti. Prav gotovo pa ne bi mogli uspešno delovati brez vas, drage gasilke in dragi gasilci, ki zavzeto in z navdušenjem delate vsa ta leta. Prepričana sem, da bo tako tudi v prihodnje.

Slovesna prireditev ob 50-letnici delovanja gasilcev ETI je zaradi slabega vremena potekala v jedilnici ETI Izlake v soboto, 6. septembra 2014. Slovesnosti se je udeležilo 147 gasilcev, gasilk in gostov. Še enkrat bi se rada zahvalila vsem vabljenim gostom, ki so se udeležili naše slovesnosti: županu Matjažu Švaganu, direktorju občinske uprave Rudiju Medvedu, predsedniku uprave družbe Tomažu Bergincu, članu poveljstva GZS in regijskemu poveljniku Zasavja Aleksandru Drakslerju, poveljniku Civilne zaščite Janezu Groboljšku, predsedniku GZ Zagorje Ivu Potočniku in poveljniku GZ Zagorje Marku Bokalu ter vsem članom PGD-jev iz Zagorske doline. Na slovesnosti smo se s posebnimi darili zahvalili za dragoceno pomoč vsem društvom, ki nam stojijo ob strani, in ustanovnim članom, ki so se udeležili slovesnosti. **Društvena priznanja** so prejeli: Lado Jerin, Janez Smrkolj, Dejan Resnik, Pavle Turnšek, Branka Grošelj, Mojca Jazbec, Mojca Majdič, Barbi Medija Biruš, Irma Urankar Koren, Mojca Medvešek, Mojca Ocepek, Silvo Prosenc in Jana Kastelic. Za svoje dolgoletno vestno in požrtvovalno delo so prejeli **priznanja GZ III. stopnje** Zagorje: Boris Dmrovšek, Marjan Podbregar, Albin Poznajelšek, Mojca Hrovat, Anton Grošelj, Marjan Majdič, Matija Gomilar, Ivo Klančičar, Janko Mali in Helena Odlazek. Najvišje državno odlikovanje **gasilska plemenica III. stopnje** je prejel Marko Mal. Prostovoljno industrijsko gasilsko društvo ETI Izlake je prejelo dve priznanji: Gasilska zveza Slovenije nam je podelila gasilsko odlikovanje plemenica III. stopnje in županovo priznanje, na kar smo zelo ponosni. Še enkrat iskrene čestitke vsem dobitnikom priznanj in odlikovanj. Z gasilskim protokolom pa smo prevzeli kombi za

prevoz moštva in orodno prikolico. Slovesnost je povezovala Nataša Jurjevč Juvan, za popestritev programa je poskrbel tudi **MePZ Izpod Svete gore** pod vodstvom Petra Razpotnika, tudi njim se še enkrat zahvaljujem. In še zahvala vsem našim kuharicam, ki so nas lepo postregle.

V tednu pred slovesnostjo, četrtek 4.9.2014 smo na ogled firme in gasilske razstave povabili tudi učence in mentorje likovnih del na temo »GASILCI«. Likovna dela so objavljena tudi v brošuri. Učenci in učitelji so bili navdušeni nad ogledom naše firme, tudi njim se zahvaljujem za njihov prispevek.

Z gasilskim pozdravom: »NA POMOČ!«

✍ Helena Odlazek,
predsednica PIGD ETI Izlake

Naši gasilci

ETI

Aktivnosti gasilcev v drugem polletju

V podjetju se največkrat srečujemo z razlitjem olja. V drugi polovici leta se je to zgodilo:

- Dne 1. julija 2014 ob 13. uri je na obračališču OMAS prišlo do izlivanja okoli 30 litrov hidravličnega olja iz tovarnjaka. Trije gasilci so olje posesali in madež nevtralizirali z biovesalom.

V jeseni se je nadaljevalo deževno vreme, zato je naraščal tudi potok Medija, ki teče mimo tovarne. Gasilci so bili kar dvakrat pripravljani, in sicer v soboto, 13. septembra, ko je bila voda že precej visoka. Gasilci so že začeli odstranjevati službene avtomobile, pripravljati protiplovne vreče, potopne črpalke in ogledovati kritična mesta. Na srečo je voda začela upadati. Drugi vikend v novembru so bile spet napovedane večje količine padavin in smo bili v pripravljenosti doma, k sreči ni bilo pri nas kritično.

- Dne 31. julija 2014 ob 11. uri je na cesti na klancu proti Grosovi dolini prišlo do iztekanja nafte tovarnjaka, ki je nalagal za tujino. Madež se je že močno razlil in vpil v asfalt, zato so porabili kar precej bioversala, k sreči pa se ni nafta ni razlila v okolico, ker vozniki niso takoj po nesreči poklicali varnostnikov in gasilcev. Poveljnik opozarja na skrajno neodgovornost voznikov viličarjev in delavcev, ki so bili v bližini in izlivanja niso takoj zavarovali in o njem sporočili varnostnikom in gasilcem.

V soboto, 26. septembra 2014, je v Kisovcu potekalo občinsko tekmovanje, katerega sta se udeležili dve ekipi PIGD ETI Izlake, člani B in članice B. Člani so zasedli nehvaležno četrto mesto, članice pa smo po dolgem času osvojile pokal za prvo mesto. Čestitke vsem tekmovalcem.

V okviru meseca požarne varnosti smo imeli v soboto, 18. oktobra 2014, društveno vajo na butanski postaji. Na vaji smo imeli najprej praktičen prikaz dela z izolirnimi dihalnimi aparati in gašenje požara z uporabo IDA. Na vaji je sodelovalo 14 gasilcev in gasilk. Na koncu smo si bili edini, da je tako vajo treba še ponoviti.

V nedeljo, 9. novembra 2014, smo se udeležili sektorske vaje, ki so jo letos pripravili gasilci PGD Izlake. Vaja se je odvijala za izlaško osnovno šolo, v stari Prebilovi hiši, ob predpostavki, da je prišlo do požara v drugem nadstropju in da pogrešajo starejšo osebo in dojenčka. Hiša je bila močno zadimljena in vstop v njo je bil mogoč samo z IDA. Na vaji je sodelovalo pet društev našega sektorja. Vaje se je udeležilo osem gasilcev in gasilk PIGD ETI Izlake. Odpeljali smo se s kombijem in orodno prikolico. Gasilki sta bili opremljeni za dajanje prve pomoči ponesrečencem.

Tako kot že več let do zdaj smo se tudi letos v okviru meseca požarne varnosti zadnji konec tedna v oktobru odpravili na strokovno ekskurzijo. Letos nas je pot vodila najprej v Avstrijo, v kraj Bairisch Koellendorf, ki je najbolj znan po gasilskem

domu v obliki gasilskega avtomobila, pošte v obliki poštnega nabiralnika in vrtca v obliki gradu. Vrnili smo se v Slovenijo in pot nas je vodila po lepotah Prekmurja. Najprej smo se ustavili v Strehovskih gorah, si ogledali Vinotoč Urisk in panonsko hišo. Nadaljevali smo pot do Bogojine, kjer smo si ogledali Plečnikovo cerkev, se odpeljali do Ižakovcev in si ogledali plavajoči mlin na Muri, nato smo se peljali s splavom in posedeli ob burjaški malici. V Juršincih smo si ogledali Puhov muzej, v Spodnjih Ivanjcih pa se sprostili v centru Pacha mama (Peru v Sloveniji). Ekskurzija je potekala v prijetnem vzdušju, prav tako večerni program z obveznim gasilskim krstom.

Vsem gasilcem se zahvaljujem za udeležbo na akcijah, tekmovanjih in strokovni ekskurziji. Vem, da se lahko na vas zanesem tudi v prihodnje. Vsem zaposlenim, vašim domačim in vam želim srečno, zdravo, predvsem pa zadovoljno leto 2015.

✍ Helena Odlazek

ETI Z gibanjem do zdravja

KOFCE

Pohodniki smo se v mesecu juliju do sedaj v največjem številu, podali proti Gorenjski, kjer se je večja skupina povzpela na Veliki vrh, manjša pa ostala na Kofcah in se podala na planino Šijo.

Po vrnitvi z vrha, pa še skupna fotografija na Kofcah.

Skupina, ki je odšla na Veliki vrh.

Mala Mojstrovka in Sleme

Kljub temu, da v vremenski napovedi za dan odhoda na Malo Mojstrovko in Sleme niso obetali veliko sonca, smo se na pot odpravili polni optimizma z željo po čim lepšem vremenu.

Na poti na Vršič smo obiskali Rusko kapelico.

Po vrnitvi z vrhov smo si ogledali še izvir Soče.

V oktobru smo se odpravili na Češko kočo.

Večja skupina pohodnikov se je odločila, da bodo s Češke koče nadaljevali še pot do Ledin.

Na Ledine skozi žrelo

Pred kočo na Ledinah

Pred Češko kočo

Ob jezeru na Zgornjem Jezerskem smo se po vrnitvi zbrali pohodniki obeh skupin.

Vse zaposlene vabimo, da se nam pridružite v čim večjem številu, saj so pohodi primerni za tiste z malo manj kondicije in t. i. »gamse«.

✍️ Silva Velkavrh

Sodelavec Franci Grčar inštruktor potapljanja

Rad imam morje in potapljanje, kot otrok sem se vedno rad potapljaj, saj sta bila maska in šnorkelj obvezna oprema na morju in jezerih, če so bile še plavutke, pa je bilo toliko bolje. Vedno sem si rad ogledoval podvodni svet in življenje v njem. Večkrat sem poslušal razne zgodbe o potapljanju. Ko sem odrasel, sem si želel iti še globlje in za dalj časa. Kar nekaj časa je minilo, da so se mi otroške sanje izpolnile.

Maja 2009 sem se vpisal v začetni tečaj potapljanja, prvi inštruktor potapljanja v potapljaški šoli PSS je bil Matej Šetina. Potapljaški tečaj sem delal v prostorih gasilskega doma Domžale Mesto. Prve potapljaške vaje smo vadili v bazenu, potope pa v kampu Sveta Marina pri Rabcu. Na začetku potapljanja nisem imel izkušenj, orientacije in kondicije. Ker sem bil začetnik, sem imel celo 14 kg uteži pri potopih, zdaj pa zadostujejo samo 6 kg. Po potapljanju sem komaj prišel iz vode, prinesli vso opremo do avtomobila pa je bilo že pravo mučenje. Toda veselje do potapljanja je bilo močnejše, saj sem se že naslednje leto vpisal v nadaljevalni tečaj AOWD, ki sem ga opravil maja 2010. Za seboj sem imel 24 potopov. Najbolj so mi ostali v spominu zimski in novoletni potopi v Piranu, zunaj je bil sneg, mi smo se pa odpravljali potapljat. Zunaj je bilo -4 stopinje, voda pa je imela $+10$ °C in je bilo v vodi kar 14 °C topleje kot zunaj.

Prav zahtevne razmere potapljanja in pomoč sopotapljaču sta me spodbudila, da sem se julija 2011 vpisal v tečaj Rescue

Diver. Vendar pa ne more kar vsakdo postati potapljač reševalec. Potrebna je dobra psihična in fizična kondicija, sicer je težko opraviti zahteven tečaj reševalca. V tem času smo se v enem dnevu podali na najvišjo točko v Sloveniji, na Triglav, visok 2864 metrov, in na najnižjo točko v Sloveniji, Podvodni Triglav pri Piranu, ki leži približno 38,6 metra pod morjem.

Tudi inštruktor nam ni prizanašal. Ko smo mislili, da smo naporne vaje že opravili, je vedno našel še kakšno težjo. Ampak vse je koristilo dobro pripravljenemu potapljaču in mu pomagalo tudi v izredno težkih okoliščinah. Kmalu sem postal član Potapljaške reševalne enote Slovenije. Z vajami in usposabljanjem ob resničnem iskanju in reševanju, ki ju je vodil načelnik Vladimir Ban, sem si pridobil bogate izkušnje za organizacijo reševanja pri potapljanju.

Vseskozi sem si prizadeval za varno potapljanje, prav specializirani potapljaški tečaji so mi dali dodatna znanja, opravil pa sem tudi tečaje Oxygen First Aid Provider, Deep Diver, Enriched Air diver in druge. Znanje, ki sem si ga pridobival na potapljaških tečajih, je bilo povod za prestop v poklicne vode

potapljanja. Vpisal sem se v tečaj P3 po Cmasu (potapljač Dive Master). Igor Urh je bil glavni odgovoren za šolanje, poleg njega pa sem veliko znanja pridobil tudi od predsednika Potapjaške zveze Slovenije Mitja Slavinca. Poleg njih so mi precej pomagali tudi drugi strokovno usposobljeni inštruktorji.

Strong, pri njem sem se vpisal v tečaj za potapljaškega inštruktorja po programu potapljaške šole PADI. Najprej je bilo treba opraviti tečaj IDC, ki je potekal v Bernardinu, v potapljaškem klubu DiverStrong. Tečaj je bil zelo obsežen in naporen, saj so se predavanja začela ob 8. uri, vaje pa so trajale do 21. ure. Vadili smo v bazenu in morju. Snovi in vaj je bilo veliko, vse znanje pa smo morali utrjevati še ponoči.

Tečaj je trajal deset dni, nato smo se en teden pripravljali na izpit in utrjevali znanje. Potapljaški izpit za inštruktorja potapljanja po programu šole PADI (Instruktor Examination) je potekal v Piranu 13. in 14. septembra 2014. Pokazati smo morali vse vaje in vse znanje, ki smo si ga pridobili v letih potapljanja. Ni bilo lahko. Izpit je bil mednarodni. Glavna ocenjevalka je bila Kristina Michael iz Švice.

Poleg mene so iz Slovenije opravljali izpit še Mojca Avbel, Simon Šipek, Matjaž Zajc in Maša Leštan. Dva kandidata sta bila še iz Italije, eden pa iz Madžarske. Vsi Slovenci smo opravili izpit za inštruktorja potapljanja (Instructor Examination) in zdaj sem že prestopil v inštruktorske vode.

Prvi mi je čestital Matko Mioč po SMS s temi besedami: »Franci, marsikomu bi lako bil navdih, ker si pravi garač! Tvoji tečajniki bodo v varnih rokah! Izredno te cenim in spoštujem!«

Kot inštruktor s certifikatom Padi lahko vodim različne tečaje. Ves sistem se odvija po pravilniku, ki ga morajo upoštevati vsi inštruktorji Padi in je enak po vsem svetu.

Mladi tečajniki se lahko vpišejo tudi v otroški program (Bubblemaker, Seal team) ali v tečaj potapljanja na dah (Skin Diver). Kdor pa bi želel samo spoznati podvodno dogodivščino, ima možnost doživeti spoznavni potop (Discover Scuba Diving Program), kjer se prvič sreča s podvodnim svetom in opremo. Kdor se želi samostojno potapljati, se lahko vpiše v začetni potapljaški tečaj (OWD), znanje pa lahko izpopolnjuje v nadaljevalih tečajih AOWD, potapljač reševalec (Rescue diver RD) in vse do tečajev Dive Master (DM). Obstaja tudi več specializiranih tečajev, kot so globinsko potapljanje (Deep Adventure Dive), suha obleka (Dry Suit Adventure Dive), potapljanje na razbitine (Wreck Adventure Dive), podvodno fotografiranje (Underwater Photography Adventure Dive). Tudi za potapljače, ki se nekaj časa niso potapljali, obstaja obnovitveni tečaj (Scuba Review). Navedel sem samo nekaj možnosti, obstaja pa jih še veliko več, vse tja do tehničnega potapljanja. Največja globina rekreativnega potapljanja je 40 metrov.

Ob koncu bi še poudaril, da je potapljanje zelo zanimivo. Potapljamo se lahko vse leto. Poleti v morjih, jezerih in rekah, pozimi v bazenih, s suho obleko, pod ledom, če pa koga zebe, lahko poleti v tople kraje in se potaplja v toplejšem morju. Če upoštevamo pravila rekreativnega potapljanja in se potapljamo v okviru svojih sposobnosti, je potapljanje varen šport. Seveda moramo skrbeti

za brezhibno potapljaško opremo, kondicijo in zdravstveno stanje. Vsakomur priporočam potapljanje, ker je varen in zanimiv šport.

Potapljanje je zabavno! (Diving is fun!)

✍ Franc Grčar

Za zasluge pri delovanju v Potapljaški reševalni enoti Slovenije sem leta 2013 dobil tudi pohvalo.

Potapljanje v raznih morjih sveta je priložnost za srečanje z mnogimi ljudmi in sklepanje novih prijateljstev. Tudi v Domžalah, kjer stanujem, večkrat organiziram razna potapljanja v bližnjih jezerih ali rekah. Velikokrat pa se tudi podamo na slovensko ali hrvaško obalo. Vedno smo si izmenjevali razne izkušnje iz podvodnega sveta. Predvsem pa sem skrbel za varno potapljanje in svoje znanje prenašal na mlade potapljače.

Pri tem delu mi je veliko pomagal Matko Mioč, član kluba Diver-

Cerkev v Sorici nad Škofjo Loko, 26.10. 2014

PO SLOVENIJI – Bohinj, Bovec, Sorica, Planica

Zadnji dve leti sta bili vremensko neugodni. Lani sušno, letos je preobilno deževno. Pozitivno pa je letošnje leto za gospodarstvo, saj ima Slovenija pozitivno gospodarsko rast. Prometna varnost v občini Zagorje, Trbovlje in Hrastnik je bila ugodna, saj do 15. novembra ni umrl nihče v prometni nesreči ali zaradi nje. Neko novembrsko popoldne sem gledal ponovitev televizijske oddaje Ljudje in zemlja. Prikazane so bile planine na severni strani Bohinja. Predvsem paša živine in življenje pastirjev na planinah med Bohinjem, Triglavom, Pokljuko in Sedmerimi jezери. Na zahodni del teh planin, in sicer na planino Blato, živino ženejo ali peljejo s tovornjaki. Tam se živina nekaj časa pase in navaja na gorske razmere. Potem jo ženejo naprej na planino Laz in planino Krstenica. Izhodiščna planina v vzhodnem delu je planina Zajamniki. Do tja vodi kolovoz iz Srednje vasi v Bohinju. Ta je povezana s planino Uskovnica, od koder živino ženejo na planino Konjščica, od tam naprej pa na Velo polje. Prikazano je bilo življenje in delo na teh planinah. Ob koncu poletja ženejo živino spet nazaj v hleve v Bohinj. Prikazana je bila kolona živine, ki gre z Velega polja proti

Studorskemu prevalu oziroma Pokljuki. Prikazan je bil predvsem tisti zadnji del. Toda niso pokazali pohoda živine v tistem prvem delu, ko je v skalo vklesana ozka pot. V spodnjem delu pa je globok prepad. Včasih je bila tam še bolj ozka pot. Toda pred kakšnimi desetimi leti je bil tam skalni podor. Potem so tiste skale odstranili in nastal je dovolj širok prehod za človeka. Tudi za živino bi bilo dovolj prostora, toda kako razložiti živalim, da en meter desno ne smejo stopiti, ker je tam globok prepad. Niso upoštevali, da ima morda katera od živali vrtoglavo ... Stari avto ni bil več primeren za daljšo vožnjo po Sloveniji. Septembra sem ga nadomestil z novejšim. Z njim sem se potem večkrat peljal v zahodni del Slovenije. Prvič v petek, 26. septembra. Mislil sem iti na Jezersko. Toda na Brniku sem si premislil in se peljal v Planico. Seveda sem bil radoveden, kako gradijo oziroma prenavljajo bodočo največjo skakalnico na svetu. Naredili so, kar so lahko v tistem času. Potem sem šel v Kranjsko Goro in naprej na Vršič. Tam so bile odprte še vse kočje. Bilo je tudi nekaj obiskovalcev. Na sedlu se je pasel tudi trop ovc. Če bi imel dovolj časa, bi obhodil Vršič. Do Poštarske kočje, na vrh,

ki je visok 1725 m, pa nazaj na sedlo. Spotoma domov sem se mislil ustaviti v Ljubljani, in v neki trgovini pogledati fotografski aparat, če bi slučajno crknil ta, s katerim sem naredil objavljene posnetke. Z Vršiča do Ljubljane je prek Tolmina približno 160 km. V študentskih časih sem jo s kolesom prevozil v dobrih sedmih urah. Prvi postanek sem imel v Bovcu. Gorenjska je bila tisti dan bolj oblačna, toda v Bovcu je sijalo sonce. Eno uro sem se zamudil za kavo s smetano in sploh z ogledom centra Bovca. Obiskal sem tudi grob svojega znanca Borisa Mlekuža, ki je izgubil življenje v helikopterski nesreči med vajo gorskih reševalcev leta 1996 na Okrešlju. Potem sem spet razmišljal, da bi se peljal na Mangrsko sedlo. Vendar sem to pot preložil na drugo leto, in to poleti, ko je dan še dolg. Ko se zadnje čase vozim po Sloveniji, poskrbim, da pridem še podnevi domov. Takrat se vidijo napake drugih in poskušam narediti čim manj svojih. Zadnjič je hodil neki pešec po gorenjski avtocesti. Neko jutro so tam hodili divji pujsi. Nekdo je vozil po nasprotnem voznem pasu. Na Gorenjskem so mi povedali, da je obrnil na tistem bencinskem servisu pred

Gradnja nove 260 m planiške skakalnice, 1. 11. 2014

izvozom za Kranjsko Goro. Pri vožnji proti Ljubljani ni ubil samo sebe, kar je verjetno načrtoval, ko je zapeljal na nasprotni vozni pas, temveč tudi drugega človeka.

Iz Bovca sem se odpeljal v čudovitem soncu, v poletni toploti. Ustavil sem se še v Kobaridu in Tolminu. Le toliko, da sem šel po mestu gor in dol. Potem sem se zares odpeljal proti Ljubljani. Pa se je začelo. Semafor na cesti, zastoj. Obnavljali so cesto. Prvi, drugi, tretji zastoj. Do odcepa za Cerkno je bilo deset semaforjev, deset zastojev. Pa me je minila vožnja po tej cesti proti Idriji in sem zavil proti Cerknemu, Škofji Loki in naravnost domov. Nakup v Ljubljani sem preložil na drugič.

Letos so nas pestile vremenske nadloge. Februarja poplave, predvsem na Notranjskem. Voda je napolnila Planinsko polje, ki je postalo jezero. Žled je prekril večino gozdov Slovenije in polomil veliko drevja. Poleti je bilo z vremenom bolj za silo. Pa je spet udarilo. Ob koncu avgusta je močan veter odkril večino hiš v vasi Mahniči na Krasu, 13. septembra je močan dež povzročil poplave v okolici Polhovega Gradca. Voda je odnesla del ceste Zagorje - Podkum.

En dan prej, v petek, sem oddal gradivo za prejšnjo številko Utripa. V njej sem pisal, da sem po sestopu s Kozice pil vodo iz potoka. Bolska se imenuje tisti

potok. Voda je tisto soboto narastla pri Vranskem in odnesla most. Vanjo sta zjutraj zapeljala Miha Baloh in obetavna filmska igralka Lara Safran. Oba sta umrla v vodi.

Pa je spet udarilo, 21. in 22. oktobra je spet ulivalo. Ozračje je bilo še toplo, se je pa ohlajalo. Od polnoči do pete ure je grmel kot sredi poletja. Največ so poplave naredile škode v Poljanski dolini pri Škofji Loki. Prvi november je bil sončen in topel. Takrat so vremenarji že napovedovali večdnevno deževje za prihodnje dni. V četrtek, 6. novembra, je ulivalo. Najbolj v Posočju, pa na Notranjskem, v osrednji Sloveniji. Voda je poplavila lg z okolico, okolico Starega trga pri Ložu, okolico Cerknice, okolico Ilirske Bistrice. Večkrat je bilo sporočeno, da je zaprta cesta Stari trg - Pudob. Pudob je tisti kraj, blizu katerega se začne cesta dvigovati proti Bloški polici in Babnemu polju. Ker je nekoliko v kotlini, voda nima kam odtekat. Koritnica leži v kotlini med Bačem in Mašunom. Iz Postojne sem se peljal proti jugu na gozdnato planoto Javornikov do Mašuna, se tam obrnil proti zahodu, spustil do Koritnice in Bača. V nedeljo, 26. oktobra, sem si nekoliko ogledal vodno razdejanje v Poljanski dolini. Potem sem se z avtom vrnil v Škofjo Loko, vožnjo nadaljeval v Selško dolino in naprej do Sorice in Bohinja. Sorica je alpska vas, ki je znana po več

stvareh. V Spodnji Sorici se je 15. junija 1867 rodil slikar Ivan Grohar. Njegove slike: Brna (1899), Srce Jezusovo (1900), Pod Koprivnikom (1902), Rafolško polje (1903), Pomlad (1903), Macesen (1904), Sejalec (1907), Črednik (1910) idr. Ivan Grohar je umrl 19. aprila 1911 v Ljubljani. Slovenski pisatelj Ivan Tavčar se je rodil 28. avgusta 1851 v Poljanah nad Škofjo Loko, umrl pa 19. avgusta 1923 v Ljubljani. Leta 1917 je napisal povest Cvetje v jeseni. Leta 1973 so po tej povesti posneli film. Film so večinoma snemali v Sorici in njeni okolici. Pokop Mete so snemali na pokopališču pri cerkvi na sliki.

Na dan spomina na mrtve, 1. novembra, sem se odpeljal na Gorenjsko. V Begunjah sem bil v spominskem parku, kjer je bil leta 1944 ustreljen moj stari oče Franc Dolinar. Bil sem tam v času, ko je bila spominska komemoracija. Potem sem se peljal naprej, v Planico. Predvsem me je zanimalo, če je povečana skakalnica že narejena. Pa še ni bila. Štirje bagri so bili gor. Imeli so še kakšnih 50 m do odskočne mize. Miza naj bi bila višja, zaletne hitrosti višje, poleti pa do 260 m. Nisem prepričan, da bo skakalnica narejena do predvidene tekme ob koncu marca 2015, ko bi na njej spet dosegli svetovni rekord.

✍ Darko Dolinar

V sezoni 2013/14 v letu 2013, ko v Zagorju praznujejo šestdeset let delovanja rokometu v tem mestu, so rokometiške GEN- I Zagorje prvo tekmo odigrale proti ekipi ŽRK Budućnost iz Črne gore in tesno izgubile s 25 : 21. Nato se je začelo tekmovanje v DP, kjer so Zagorjanke do začetka končnice za prvaka 1–5 v marcu 2014 premagale vse svoje nasprotnice. Nastopile so tudi v Pokalu EHF. Odigrale so dve tekmi v novembru 2013 in izpadle, ko so proti slovaški ekipi Michalovce izgubile za gol razlike. Tudi v Regionalni ligi so Zagorjanke prikazale dobro igro. Premagale so dve ekipi, Lokomotivo iz Zagreba (HR) in Danilovgrada (Črna gora) in tesno, za en gol, izgubile s Podravko (HR). V aprilu so na gostovanju v Črni gori izgubile proti ŽRK Budućnost in v Makedoniji proti ŽRK Vardar in ŽRK Metalurg. Rokometiške Zagorja so v tej regionalni ligi zasedle končno drugo mesto. V tej sezoni so tekmovali tudi štiri ekipe v posebnem tekmovanju mladih v DP. Po osnovnih šolah je tudi organiziran projekt Rokomet – moja igra.

V začetku marca se je začela tudi končnica za prvaka v prvi A-DRL. Tudi v finalnem delu tekmovanja so Zagorjanke pokazale svojo premoč. Zmagale so na sedmih tekmah in eno izgubile. V sredini maja so nato igrale dve finalni tekmi proti večkratnim državnim in pokalnimi prvakinja Krim Mercator. V prvi tekmi je uspelo Zagorjankam doseči izenačen rezultat 24 : 24. Žal pa so drugo tekmo v Ljubljani izgubile s 37 : 25 in tudi v državnem prvenstvu osvojile drugo mesto. Tudi starejše deklice našega kluba so na sklepnem finalu DP osvojile drugo mesto na državnem prvenstvu.

Seveda so naše misli že usmerjene v prihodnjo sezono 2014/15, ki prinaša kar nekaj izzivov. Članska ekipa bo nastopala v državnem prvenstvu, Pokalu Slovenije in Pokalu EHF. V sezoni 2014/15 bodo spremembe tudi v igralnem kadru. Odšle so Neli Irman, Špela Oklešččen, Tjaša Pikel. V klub pa pridejo Nives Ahlin, Kaja Voglar, Pia Golob, Nataša Ljepoja in največja okrepitev v tej sezoni Marija Obradović iz Srbije. Kljub tem spremembam v igralnem kadru verjamemo, da je ekipa dovolj kakovostna, da se bo tudi v novi sezoni

2014/15 borila za naslov državnega prvaka in tudi za naslov pokalnega prvaka Slovenije. Ko prebirate to številko Utripa, so rokometiške že vpete v novo sezono. Za njimi je še nekaj prvenstvenih tekem, napredovanje v Pokalu Slovenije. Žal pa so izpadle v tretjem krogu Pokala EHF proti izredno močni ekipi Team Esbjerg iz Danske.

Tudi na naše mlajše ne pozabljamo. V sezoni 2014/15 bomo igrali v treh kategorijah – mlajše deklice, starejše deklice, kadetinke – in nadaljevali projekt Rokomet – moja igra, kjer se dekleta in fantje učijo začetkov rokometne igre v telovadnicah v osnovnih šolah od šestega leta naprej.

Naše delo, rezultate in novice lahko spremljate tudi na naši FB-strani in spletni strani kluba www.rokomet-zagorje.si.

Naj se ob koncu te štiridelne predstavitev kluba zahvalim podjetju ETI d.d., ki je v našem delovanju prepoznalo načrtno delo z mladimi in tudi dobro delovanje celotnega kluba, čeprav je v članku več poudarka na članski ekipi.

V klubu so bomo potrudili, da upravičimo vašo pomoč našemu klubu v sezoni 2014/15. Seveda si vsi v klubu želimo, da tudi v naslednjih sezonah ostanete naš sponzor.

Naj vas ob koncu povabim, da se nam v nadaljevanju sezone 2014/15 večkrat pridružite v čim večjem številu na vseh tekmah v športni dvorani v Zagorju.

✍ Danilo Lipovšek

Turistično srečanje starodobnih vozil Zagorska dolina 2014

Končno smo le dočakali težko pričakovano soboto ... kljub nezanesljivi vremenski napovedi nas je na Turistični kmetiji Zorec v Smučidolu pozdravilo prijetno jutranje sonce. Aktivni člani Šport kluba TORNADO smo bili že v polni pripravi, kajti po predhodnih prijavih se nam je na našem tokrat že osmem turističnem srečanju starodobnih vozil obetala doslej številčno najmočnejša udeležba. Res je bilo tako, proti deveti uri je bil parkirni prostor popolnoma zapolnjen. Udeležencem smo tudi tokrat pripravili dobrodošlico in bogat samopostrežni zajtrk. Za popestritev sta poskrbela graščak in graščakinja v Valvasorjevem slogu, in seveda še posebej pogostila goste z grajsko kračo in napitkom.

Malo pred deseto uro je bil predviden odhod pod vodstvom odličnih motoristov kluba KLUKHENA, ki že vsa

leta redno spremljajo in vodijo kolono vozil po začrtani trasi. Prvi postanek je bil že po dveh kilometrih, saj smo imeli predviden ogled koncerna ETI v Izlakah. Z vodstvom smo se dogovorili, da si ogledamo le proizvodnjo tehnične keramike. Zaradi velikega števila udeležencev smo ogled razdelili v dve skupini. V avli družbe ETI sta nas pričakala direktorica področja za zagotavljanje kakovosti ga. Marija Pihler in vodja proizvodnje tehnične keramike g. Jože Kastelic. Ob sladki in prijazni dobrodošlici nam je ga. Pihler obrazložila potek ogleda, na kratko opisala poslovanje koncerna z vsemi hčerinskimi družbami po svetu in predstavila vizijo za prihodnost. Po proizvodnji nas je vodil g. Kastelic, in že po nekaj deset metrih smo se ustavili na predstavitvenem prostoru v prijetnem industrijskem kotičku, zasnovanem po idejah g. Kastelice, kjer so vidni začetki proizvodnje podjetja ETI pred več kot šestimi desetletji. Izmed vseh prikazanih izdelkov iz starih materialov sta bila vsekakor najzanimivejša prvi porcelanski proizvod Bergmanova pipica in eden prvih strojev za predelavo keramike. Ogled smo nadaljevali po posameznih fazah dela v proizvodnji, in ker so delavci kljub soboti delali, smo si ob izčrpni razlagi g. Kastelice z zanimanjem ogledali izdelke, opazili velik napredek v posodobitvi prostorov, avtomatizaciji in žganju keramičnih izdelkov v novih sodobnih komornih pečeh. Obiskovalci smo bili zelo zadovoljni z ogledom in prevladovalo je vsesplošno pohvalno mnenje, da je ETI ena izmed najboljših družb v slovenskem prostoru, ki ni klonila v najtrših gospodarskih razmerah in še vedno omogoča varno prihodnost svojim članom.

Ker nas je čas neusmiljeno priganjal, smo se gostiteljema prisrčno zahvalili za prijazen sprejem in s svojimi starimi jeklenimi konjički pot nadaljevali proti Kisovcu, kjer je bil naslednji postanek v konjeniškem klubu Valvasor. Tu nas je pričakalo tudi nekaj članov lokostrelskega kluba Valvasor, ki so nam pripravili zanimive lokostrelske igrice. Pošteno smo se nasmejali nespretnosti naših tekmovalcev, ki so si prizadevali, da bi bili čim boljši. Ogledali smo si tudi jahalne konje in dobili možnost, da se preizkusimo v jezdenju, toda ni bilo junaka, ki bi se opogumil za to zvrst športa. Nekateri naši udeleženci so si v prelepem sončnem dnevu privoščili tudi kratek sprehod po neokrnjeni naravi.

Dan se je počasi prevesil v drugo polovico in čakala nas je še vožnja do Podkuma. V gostišču Čop sta nas pričakala kuharski mojster Lojzi in »šefica« Marija Čop. Prav prileglo se je pozno popoldansko kosilo ob glasbi našega DJ-a Toneta, ki nas je vso pot spremljal. Toda ni bil sam, z nami je šla tudi televizijska ekipa ETV-ja. Pri Čopovih nas je čakalo še zaključno dejanje našega srečanja. Predsednik ŠK Tornado Dejan Zorec je vsem udeležencem poklonil simbolična darila, zahvale in nekaterim posameznikom tudi pokale ter se prijazno zahvalil za udeležbo z željo, da se v tako velikem številu srečamo tudi v prihodnjem letu.

Tako je prireditev, v katero je bilo vložena velika prostovoljnega dela, tudi zaradi lepega vremena srečno minila. Pošteno smo si oddahnili, sicer utrujeni, toda zadovoljni in z velikim upanjem, da se tradicija nadaljuje tudi v prihodnjih letih, ko se spet porodijo nove ideje in zamisli.

Hvala vsem ljubiteljem starih jeklenih lepotcev, ki ste kakor koli pomagali pri izvedbi našega srečanja, in prisrčno vabljeni prihodnje leto na naše deveto turistično srečanje starodobnih vozil, ki bo kot običajno na Turistični kmetiji Zorec v Smučidolu.

Pridite, ne bo vam žal, naš vir domišljije je neizčrpen, poskrbeli bomo za nepozabno druženje.

☞ Frančiška Zorec

IX. GRAJSKE ŠTORIJE na dvorišču gradu Gamberk

Prosvetno društvo Čemšenik je v soboto, 30. avgusta 2014, v okviru občinskih prireditev organiziralo devete grajske štorije na dvorišču razvalin gradu Gamberk.

Pokojni avtor besedila prof. Nande Razboršek je v začetnih rimah za letošnje **Rodbinske štorije** napisal:

»To pero od grajske goske
za pisanje sem prirezal,
z njim bom štorije nove pisal
in v preteklost se pogrezal.

Tele nove grajske štorije
bodo gvišno vas prevzele,
o rodbinah govorijo,
ki so včasih tu živele.«

V nadaljevnaju štorije govorijo o lastnikih gradu Gamberk, ki so se v svoji osemstoletni zgodovini pogosto menjavali.

Zgodbe je povezoval in komentiral zgovorni in vsevedni grajski pisar Henrik, uprizorili člani gledališke skupine Prosvetnega društva Čemšenik v režiji Marjana Bokala, dogajanje še popestrili pevci Zagorskega okteta, gospa Ivi Bašelj z igranjem na citre in člani folklorne skupine Prosvetnega društva Čemšenik.

Pri postavitvi ambienta in izvedbi je sodelovalo nepogrešljivo Prostovoljno gasilsko društvo Čemšenik, za kulinarčni del pa je poskrbelo Društvo vaških žena iz Čemšenika.

✉ Marinka Kovač

Pogled na Kaunas

Litva – naslednica srednjeveške velesile

V prejšnji številki Utripa sem predstavil vse tri baltske države skupaj, zdaj pa nadaljujem s kratkimi predstavitvami vsake od njih. Tokrat je na vrsti Litva.

Najprej nekaj značilnosti te države, ki vam bodo morda omogočile, da je ne boste več mešali z drugimi državami. Litva je severna sosedja Poljske, je najjužnejša od vseh treh baltskih držav in edina od njih ima več prebivalcev kot Slovenija. Njihov najbolj znan košarkarski klub je Žalgiris in v jeziku, ki ga govori večina prebivalcev, je veliko, veliko besed, ki se končajo na -us, -is ali -as. Tako lahko prav po teh končnicah dokaj hitro prepoznate litovsko govorico. Poučen je tudi prikaz, kako prevzamejo besede iz drugih jezikov (tukaj iz angleščine); tujkam preprosto dodajo svoje končnice: monitorius je zaslon, faksas je telefaks; kompiuteris je računalnik. Kaj pomeni beseda »fajlas«, izveste na koncu članka. Litovski jezik spada k baltskim jezikom, ti pa k indoevropskim.

Del ekipe ETI BALTUS

Poglejmo, kje na zemljevidu je Litva. Na jugu meji na Poljsko. Baltik jo obliva na zahodu. Na jugozahodu meji na ruski teritorij Kaliningrad, na vzhodu na Belorusijo, na severu pa na Latvijo. Glavno mesto je Vilna (litv. Vilnius), kot komercialni (in športni) center pa velja drugo največje mesto Kovno (litv. Kaunas), kjer ima tudi ETI svoje podjetje »ETI Baltus«.

Center Kaunasa

Litva je bila več stoletij regionalna velesila. Leta 1253 je papež prvič okronal litovskega vladarja za kralja. V naslednjih desetletjih in stoletjih je litovska vojska osvojila obsežne pokrajine proti jugovzhodu, kraljestvo pa je segalo skoraj do Krimskega polotoka. Država je obsegala velika prostranstva sedanje Belorusije in Ukrajine. Leta 1569 se je združila v nekakšno unijo s Kraljevino Poljsko, in to je pomenilo začetek naraščanja poljskega vpliva, ki je še danes zelo izrazit. Kot zanimivost naj povem, da so predniki velikega poljskega pesnika in pisatelja Adama Mickiewicza po nekaterih podatkih govorili litovsko, šele pozneje so kot »višji jezik« sprejeli poljščino.

Geometrijsko središče Evrope

>>>se nadaljuje prihodnjič
 ✍️ Jani Braune

V spomin Rudolfu Subanu

V petek, 28. novembra 2014, nas je v 57. letu starosti po težki bolezni zapustil naš sodelavec Rudolf Suban.

Rojen je bil 28. februarja 1958 v kraju Homec.

Po končanem šolanju na Tehniški šoli za strojno stroko v Ljubljani se je 1. septembra 1980 zaposlil v podjetju Donit-Svit Kamnik kot operativni tehnolog.

Od februarja 1986 naprej je bil zaposlen v kontroli kakovosti: najprej kot kontrolor v orodjarni, nato kot kontrolor v proizvodnji plastičnega stiska porcelana in nazadnje kot kontrolor v proizvodnji steatitnih izdelkov.

Bil je vsekakor eden tistih ljudi, ki imajo prirojen čut za tehniko – kot strojni tehnik je ta čut samo obogatil. To mu priznavamo mnogi, ki smo vsa ta leta delali z njim.

Bil je prostovoljni gasilec v rojstnem kraju od leta 1987, član nekdanjega prostovoljnega industrijskega gasilskega društva SVIT-Trival-Kemostik, veteran osamosvojitvene vojne za Slovenijo, prejel pa je tudi več odličij za dosežke, ki jih nikoli ni omenjal.

Zaradi zdravljenja je bil zadnjih osem mesecev na bolniškem dopustu in je redno vsak mesec osebno prinesel in oddal svoj bolniški list. Mislím, da je do zadnjega verjel v ozdravitev. Take optimistične držé ne zmóre vsak.

Tudi v najinem zadnjem telefonskem pogovoru teden pred smrtjo ni dal vedeti, da se je vdal bolezni.

Ohranili ga bomo v lepem spominu.

✍ Franc Martinc

V spomin Metki Lavrinc

13. avgust 1972–13. julij 2014

V mesecu juliju nas je mnogo prezgodaj zapustila sodelavka Metka.

Leta 1998 se je zaposlila v ETI-ju v proizvodnji keramike, leta 2007 pa se nam je pridružila v kuhinji, najprej kot kuhinjska pomočnica, že naslednje leto pa je napredovala v kuharico.

Metka je bila tiha, vestna, marljiva delavka, ki ni znala odkloniti dela. Kmalu je pokazala, da smo v svojo sredino dobili izvrstno, delovno in pošteno sodelavko, ki ji lahko zaupamo. Kljub težkim delovnim obremenitvam je vedno dosledno in odgovorno opravila svoje delo. Sodelavci in gostje so jo cenili zaradi njenega lepega odnosa in prijaznosti.

Kljub mirni naravi se je z nami rada veselila, ob jutranjih kavicah z nami klepetala o dogodkih preteklega dne, se pogovarjala o nalogah novega delovnega dne in nas na naših skupnih družabnih srečanjih razvajala s čudovitim pecivom.

Nikoli ni skrivala ponosa na svojega moža in svoje tri otroke, svoje ljubezni do družine in skrbi za dom, navdušenja nad rožami; tako zelo rada je imela lilije ...

Čeprav s svojim vedenjem Metka ni izstopala, smo jo od prvega dne odsotnosti močno pogrešali. Ko smo izvedeli za njeno hudo bolezen, smo bili pretreseni in vseskozi »držali pesti« zanj v upanju na ozdravitev. Izteklo se je drugače, kot smo si vsi skupaj želeli in kot nam je dano razumeti.

Hvaležni smo za vse trenutke, ko smo bili skupaj z njo, in hvaležna misel je kot luč, ki nikoli ne ugasne ....

Bila si edinstvena, naša Metka.

✍ Sodelavke in sodelavci PKPS

Anketa o branosti utripa

Utrip izhaja že več kot 20 let in želimo si, da bi bil časopis čim boljši, čim bolj po okusu vas - naših bralcev. Zato potrebujemo informacije o tem, kaj vam je v Utripu bolj všeč in kaj manj, česa si želite več, česa manj. Želimo spoznati vaša mnenja o posameznih vrstah prispevkov v časopisu.

Zato vas prosimo, da izpolnite spodnjo anketo in nam jo izpolnjeno vrnete. Na osnovi vaših odgovorov bomo poskusili delati še boljši časopis.

Za vaš trud pa vas bomo tudi nagradili, saj bomo izmed vseh prejetih izpolnjenih anket izžrebali 3, ki bodo prejele naslednje nagrade:

1. Nagrada: 7-dnevno bivanje v počitniškem objektu ETI v prostem terminu

2. Nagrada: majica in dežnik ETI

3. Nagrada: akumulatorski polnilec za telefon in USB ključ ETI

1. Od letos izdanih števil Utripa sem jih prelistal/a / prebral/a:

- 1 1-2
 2 3
 3 4
 4 vseh 5

2. V (vsakem) izvodu Utripa preberem:

- 1 nič ali le manjši del vsebine
 2 približno polovico vsebine
 3 večino vsebine ali prav vse

3. Menim, da vsebino časopisa Utripa poznam:

- 1 zelo dobro
 2 dovolj dobro
 3 bolj slabo
 4 sploh ne poznam

4. Na splošno časopis Utrip ocenjujem kot (označite v vsaki vrstici ustrezen krogec):

- 1 nezanimiv   zanimiv
 2 verodostojen   neverodostojen
 3 pester   dolgočasen
 4 nepriljubljen   priljubljen
 5 zabaven   nezabaven

5. Prosim v vsaki vrstici s križcem v ustreznem okenčku označite dve stvari: kako pogosto to vrsto prispevka berete in koliko vam je všeč.

	Rubrika, prispevek, zvrst:	Kako pogosto te prispevke berem?					Koliko so mi ti prispevki všeč?				
		nikoli	redko	včasih	pogosto	vedno	prav nič	malo	srednje	precej	zelo všeč
1	Poslanice in nagovori vodstva										
2	Inovatorji										
3	Koncern ETI										
4	Naši izdelki										
5	Naši kupci / sejmi / potopisi										
6	Proizvodnja										
7	Izobraževanje										
8	Informatika										
9	Svet delavcev										
10	Naši zaposleni / Interno										
11	Z gibanjem do zdravja, ETI kolesarji										
12	Po Sloveniji										
13	Šport / rekreacija										
14	Naši gasilci										
15	Z gibanjem do zdravja, kolesarji, hribolazci										
16	Kultura										
17	Za uspešne zaposlene										
18	ETI sponzorira										
19	Obiskali so nas										
20	Upokojili so se										
	Ankete o zadovoljstvu različnih ciljnih skupin (zaposleni, kupci...)										
	Skupščina										
	Ekologija										
21	Drugo (napišite tukaj):										

1

2

3

4

5

1

2

3

4

5

6. Če bi se morali odločiti, da naj bi v Utripu bilo ene vrste prispevkov več, za katere bi se odločili? Več bi moralo biti:

- 1 prispevkov o koncernu ETI (hčerinskih podjetjih)
- 2 strokovnih prispevkov o naši panogi, izdelkih in njihovi uporabi
- 3 prispevkov o vsakodnevnem delu v ETI-ju
- 4 predstavitev naših sodelavcev
- 5 o kulturi
- 6 o zdravju
- 7 o pristočasnih dejavnostih
- 8 fotografij
- 9 drugo: .....

Še kak komentar v zvezi z oblikovanjem časopisa:

.....

.....

Vaši osebni podatki

7. Spol (neobvezno)

- 1 moški
- 2 ženski

8. Starost (neobvezno)

- 3 do 35 let
- 4 36-50 let
- 5 51-65 let
- 6 nad 65 let

9. Moje delovno mesto spada v:

- 1 neposredno proizvodnjo
- 2 proizvodno režijo
- 3 strokovne službe
- 4 vodstvo
- 5 sem upokojenec
- 6 drugo: .....

10. Bi nam želeli še kaj sporočiti? Imate kak predlog za izboljšanje našega dela in časopisa Utrip? Bi se želeli na kakšen način pridružiti našemu delu? Napišite nam o tem!

.....

.....

.....

.....

11. Če želite, da vas vključimo v žrebanje:

Če želite da vas vključimo v žrebanje za zgornje nagrade, nam spodaj prosim napišite vaše podatke:

.....

.....

Uredništvo Utripa se vam toplo zahvaljuje za sodelovanje!

Upokojila se je Silva Velkavrh

Najbrž se sama še prav dobro spomniš julija 1986, ko si se zaposlila v ETI-ju na delovnem mestu vodje kadrovske službe. Z že kar nekaj delovnimi izkušnjam iz občine Zagorje si se z vso zagnanostjo lotila dela. V tistem času se je kadrovska dejavnost precej razširila in se na novo organizirala v Kadrovsko službo. S svojim doslednim, natančnim in umirjenim pristopom si vztrajno težila k uvajanju novih poti in področij dela kadrovske službe. Kmalu smo začeli več govoriti o aktivnejših oblikah razvoja kadrov, vseh vrst izobraževanj in usposabljanj, načrtovanju karier, avtomatski obdelavi podatkov in uvajanju novih pristopov in tehnik dela.

Vsi, ki smo v teh letih s teboj delali, smo te spoznavali kot urejeno in delovno sodelavko, ki je posebej cenila profesionalen pristop do dela in vseh ljudi okrog sebe. Znali smo ceniti tvoj občutek za estetiko, red in

urejenost in te tvoje lastnosti s pridom izkoriščali pri urejanju prostorov in okolice. Tudi sama si vsako priložnost izkoristila, da je bilo v našem delovnem okolju več zelenja, slik, svetlobe, urejenosti in čistoče. Nedvomno pa je vse to zelo vidno pri tvoji zunanji urejenosti in urejenosti tvojega doma. Čeprav to ni sodilo v tvoj delokrog, si nam s svojim znanjem, ki si ga pridobila v prejšnji službi, pogosto pomagala pri urejanju raznih dovoljenj in druge dokumentacije za nakupe zemljišč, gradnje in adaptacije.

Če povzamemo zelo na kratko, smo se od tebe lahko vsi učili vztrajnosti in delavnosti. Pa seveda navdušenja nad planinarjenjem in pohodništvom. To, da si velika ljubiteljica narave, prav dobro vemo vsi, saj si s svojim navdušenjem k temu spodbudila marsikoga od svojih znancev, prijateljev in sodelavcev. Tisti, ki te poznamo po tej strani, vemo tudi za tvoj vesel in sproščen obraz, ko nas presenečaš s svojo odprtostjo, dobroto in veseljem do življenja.

Želimo ti in verjamemo, da boš svojo fizično in psihično kondicijo z voljo in vztrajnostjo vzdrževala še naprej, in ti ob tem želimo veliko užitkov, lepih trenutkov, drobnih radosti...

Silva, hvala ti za dolgoletno delo, sodelovanje, prijateljstvo in srečno na vseh tvojih poteh.

✉ Metod s sodelavci PKPS

SAJ BO BOLJE

*Vse kar letos ni se izpolnilo,
tut` v letu novem 2015 se ne bo,
je recesija popularna,
treba varčevati bo zelo.*

*Zato dragi moji,
naj vam zdravje
dobro služi skozi leto to
saj tako najbolje preživeli
bomo krizo vso.*

*Samo sekundo
naj ustavi se življenja tok,
naj takrat bo polno stiskov
toplih rok.*

Vse naj!

Andrej Režun
upokojenec

Od oktobra do decembra 2014 sta se upokojila ....

Davorin LIPOVŠEK
ETI PROPLAST, Montaža
Izlake, kompletirec,
40 let delovne dobe,
od tega 16 let in 9 mesecev
v ETI-ju

Miro STAROVASNIK
ETI PROPLAST, Montaža
Kamnik, kompletirec,
41 let in 8 mesecev delovne
dobe,
od tega 28 let in 5 mesecev
v ETI-ju

✉ Marinka Kovač

NAGRADNA KRIŽANKA

UTRIP	SLAV-LJENKA	PETERO-STOPNI JAMBSKI VERZ	STENA	NEKD. ŠPANSKA ENKLAVA V MAROKU	SPOLNA ZDRUŽITEV	PIHALNI, KOMORNI, PLESNI ...	SVETLANA MAKAROVČ	SL. MIKRO-BIOLOG (MIHA)	PRIDIGAR, GOVORNIK	GUVERNER VILAJETA V SULTAN. TURČIJI	TVAR, MATERIJ	AMERIŠKI IGRALEC CRUISE	PRIHOD V NOVO STANOVANJE	PREBIVALCI OTLICE	
LINGVISTIKA										13					
ENOLICNOST, POENOTENOST					9										
DAN PRED BOŽIČEM, BADNJAK (BELOKR.)							ŽIVO-SREBROV KLORID LUKNJAC						5		
IZTOK JEREB			PONAVLJ. GLAGOL EVROPSKA DRŽAVA				2					LITIJ KDOR IMA NEVROZO			
KRATICA ZA VRSTO SYNTEČ. MAMILA		12		STRUK-TURA							POPOLNA PRAZNINA PUDELJ			11	
OČE				SL. TISK. AGENCIJA SKAND. M. IME				IZSTRELEK NA REAKTIVNI POGON							
NEMŠKA POPEVKARICA					EVA ČERNE NEKDANJI SL. ATLET (URBAN)			IME VEČ CERKVA V FRANCIJI	PREBIVALCI ORMOŽA		OVČJI SAMEC SIMBOL, ZNAMENJE				
RIBIČ, KI LOVI TRSKE	6							NOSNI ODPRTINI PRI KONJU BOJN							
VANDOTOV KNJIŽNI JUNAK						INDONEZ. OTOK OVČICA				7			POŠKODOVANEC	ŽIV-LJENJSKA MOČ	
ALEXANDAR				ZABAVIŠČNA ČETRT PARIZA LOŠČILO											
ISTA ŠTEVILKA POMENI ISTO ČRKO	ODKRITJE	LOJNA BULA	DIRIGENT MIRSKI PRAZEN GOVOR	14			DESKAR NA SNegu FLANDER NAVZETJE				BRITANSKI PISATELJ FLEMING				
PIKOLOVEC, PEDANT									10	SPLAVARSKI ČOLN NA DRAVI	NAŠA PESNICA (MAJDA)				
STARORIMSKI ZALOŽNIK					BIV. MADŽ. VODITELJ (JANOS) SPANJE						risba KIH	JUNIOR LUKA V JUŽNI ITALIJI			
TRIDESETA ČRKA RUSKE AZBUKE				TROPSKA RAVAN SL. SMUČ. (PETER)							HITER UMIK VOJAŠKA STOPNJA	8			
TKANINA ZA UNIFORME				1		PREBIVALCI ZMINCA SMILJAN ROZMAN			3						
BODENSKO JEZERO										RADIJKA MOJCA BLAŽEJ ...				4	
GLAVNO MESTO JORDANIJE					RADO MURNIK			GESLO JE NA POLJIH S ŠTEVILKAMI	IGRALKA KUMER						
ISKANO GESLO	1	2	3	4	5	6	5	7	8	9	10	3	11	3	
	7	12	2	5	11	7	9	7	9	13	9	14	5	6	9

Vaši podatki: _____

V naše uredništvo je prispelo **156 izpolnjenih gesel**, pravilno geslo se je glasilo: **»VLAŽEN MRZEL LUKA KMALU SNEG PRIKUKA«**.

Računalniški žreb je določil, da nagrade prejmejo naslednji reševalci:

- 1. nagrada: Miha Gošte:** 7-dnevno bivanje v počitniškem objektu ETI v prostem terminu
- 2. nagrada: Branka Herman (prodaja):** akumulatorski polnilec za telefon ETI
- 3. nagrada: Kerin Angela (Dolenja vas 43, 1410 Zagorje ob Savi):** Bomboniera ETI
- 4. nagrada: Antonija Kos (Cesta zmage 43, 1410 Zagorje ob Savi):** USB ključ ETI
- 5. nagrada: Bogdan Uran:** majica ETI

Vsem nagrajencem čestitke, ostalim tolažba za več sreče pri žrebu prihodnjič.

Za koriščenje prve nagrade se dogovorite z Matejo Gerečnik (int. št. 219), praktične nagrade pa vas čakajo v prostorih marketinga. Rešitve tokratne križanke pošljite na e-naslov: sabina.pesec@eti.si ali v fizični obliki v kadrovsko službo, najkasneje do 3. 3. 2015.